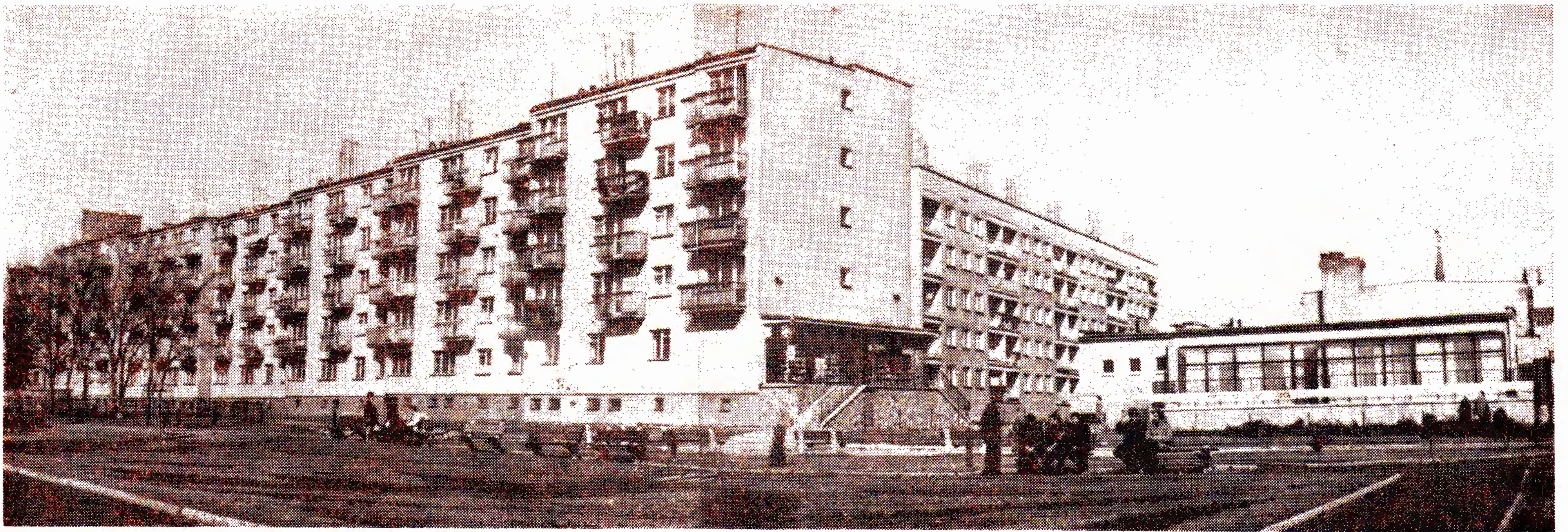
У НУМАРЫ

Ніва

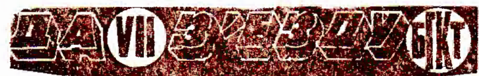
БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 15 (841) ГОД XVII БЕЛАСТОК 9 КРАСАВІКА 1972 г. ЦАНА 60 гр.

Новы Бельск. *Фота Я. Цялушэцкага.*

КАНФЕРЭНЦЫЯ Ў БЕЛЬСКУ

VII справаздачна-выбарная канферэнцыя бельскага аддзела БГКТ адбылася 12 сакавіка г.г. Прысутнічалі 44 дэлегаты, прадстаўляючыя 913 членаў нашай арганізацыі і аб'яднаныя ў 53 гуртках, якія дзейнічаюць у сёлах і мястэчках Бельскага павету, а таксама ў г. Бельску. У працы канферэнцыі прынялі ўдзел: сакратар прапаганды павятовага камітэта ПАРП Р. Матосюк, кіраўнік аддзела ўнутраных спраў прэзідыума ПРН Я. Хілімонюк, прадстаўнік павятовага праўлення ЗСЛ А. Ляшэўскі, прадстаўнікі аддзела асветы і культуры прэзідыума ПРН А. Куна, І. Альшэўскі, С. Трафімюк, старшыня павятовага праўлення Саюза вясковай моладзі Ю. Лявоцюк, член прэзідыума Галоўнага праўлення БГКТ мгр М. Гайдук.

Канферэнцыю адкрыў старшыня бельскага аддзела БГКТ дырэктар Агульнаадукацыйнага ліцэя з беларускай мовай навучання ў Бельску мгр А. Карпюк, вёў працу канферэнцыі намеснік старшыні бельскага аддзела БГКТ, намеснік інспектара аддзела асветы і культуры ППРН у Бельску І. Альшэўскі.

Тав. Р. Матосюк — старшыня павятовага праўлення ТППР уручыў актывісту бельскага аддзела БГКТ Сцяпану Трафімюку Залатую адзнаку ТППР, прызнаную яму за заслугі ў галіне ўмацоўвання польска-савецкай дружбы. М. Гайдук — член прэзідыума ГП БГКТ уручыў найбольш актыўным членам аддзела дыпломы ГП БГКТ.

«У нашым павеце аматарскі мастацкі рух з'яўляецца ўжо традыцыяй, — падкрэсліў старшыня аддзела А. Карпюк у справаздачным дакладзе. — Штогод у вёсках працуе звыш дваццаці самадзейных калектываў з беларускім або беларуска-польскім рэпертуарам. Шкада толькі, што за апошнія гады нашая арганізацыя не здолела вырашыць праблемы недахопу п'ес для самадзейнай сцэны. Старыя ж п'есы не карыстаюцца ўжо папулярнасцю. Нашы актывісты ўласнымі сіламі імкнуцца адаптаваць мастацкія творы для пастаноўкі. Настаўніца з Паўлаў Валянціна Мароз пераклала з польскай мовы і паставіла са сваім калектывам у мінулым годзе «Немцаў» Л. Кручкоўскага, а ў гэтым годзе рыхтуе інсцэнізацыю па «Топтанай зямлі» М. Шулецкай. Валянціна Андраюк з Рыбалаў адаптавала для сцэны свайго самадзейнага калектыву твор «Хто прыйшоў уночы». Нягледзячы на гэтыя цяжкасці, нашыя калектывы на працягу аднаго года даюць каля сотні выступленняў у сваіх і су-

Працяг на стар. 4

Год назад мы ўрачыста адзначалі 15-ую гадавіну нашага Беларускага таварыства і «Нівы».

Годам пазней выйшаў першы нумар нівæўскага дзіцяці — першы нумар «Зоркі». Было гэта 7 красавіка 1957 года, роўна 15 год назад.

Давайце вернемся на тыя 15 год назад і ўспомнім, як усё пачалося.

Ужо першыя нумары «Нівы», першыя пісьмы чытачоў да яе паказалі, што «Нівай» цікавяцца, яе чытаюць не толькі дарослыя, але і дзеці. У школах выкладалася ўжо тады беларуская мова, існавалі школы з беларускай мовай навучання. Але не было па чым вучыцца, не хапала падручнікаў і праграм навучання беларускай мовы, вельмі мала кніжак было ў школьных бібліятэках.

Усё гэта добра разумела рэдакцыя. Амаль ад пачатку «Ніва» ўвяла на сваіх старонках спецыяльныя гутаркі для школ, а для наймалодшых — куточак «Малым сябрам», у якім друкаваліся пісьмы дзяцей да «Нівы», іх творы, а таксама апавяданні і казкі. Але гэта далёка яшчэ не вырашала справы.

У першыя месяцы 1957 года рэдакцыі ўдалося атрымаць дазвол і выгаспадарыць сродкі на выдаванне асобнага, спецыяльнага дадатку для дзяцей. Яшчэ ў студзені 1957 года «Ніва» паведамляла чытачам аб тым, што вядзе старанні, каб атрымаць дазвол друкаваць дадатак для дзяцей. А першы лютаўскі нумар «Нівы» прасіў ужо дзяцей і дарослых прыдумаць для гэтага дадатку назву.

Дзеці вельмі масава адгукнуліся на просьбу рэдакцыі. Пісалі паасобку і цэлымі класамі, абмяркоўвалі розныя назвы, даказвалі, што хочуць такую назву, а не іншую. Вось, напрыклад, вучнёўскае пісьмо, надрукаванае ў лютаўскім нумары «Нівы» ад 1957 года: «Паважаная рэдакцыя! Мы, вучні пачатковай школы ў Грыбаўцах, кожную пятніцу з цікавасцю выглядаем паштара, які прывозіць нам «Ніву». (...) З апошняй «Нівы» мы даведаліся, што рэдакцыя «Нівы» хутка будзе друкаваць дадатак для дзяцей. Гэта нас вельмі абрадавала, і мы спяшаемся ахрысціць яго. У час спрэчак паміж нашымі класамі мы не дайшлі да згоды. Другі і трэці класы жадаюць, каб назваць яго «Конік» — яны думаюць сесці на яго, аб'ехаць вакол свету і аб усім даведацца. Чацверты клас хоча назваць яго «Званок», каб ён будзіў беларускіх дзяцей да пазнавання нашай роднай, прыгожай мовы. Пяты клас прапануе назву «Ракета», каб яна ўсім дзецям ясна асвятляла шлях у жыцці». Пад пісьмом стаіць 25 подпісаў.

І вось, дзякуючы такой актыўнай дапамозе чытачоў, згодна з большасцю іх галасоў, дадатак пачаў называцца «Зорка». Пад такім загалоўкам выйшаў першы нумар і рэдакцыя больш ніколі не прабавала змяняць яго. Так за-

(Працяг на стар. 5)

З велікодным яйкам шлем нашым чытачам самыя сардэчныя прывітанні. *«НІВА»*

■ 24 сакавіка прэзідыум ГП разгледзеў наступныя пытанні: а) новую структуру штатных працаўнікоў БГКТ, б) справы далейшага існавання беларускага этнаграфічнага музея ў Белавежы, в) уключэнне БГКТ у конкурс «Беларуская вёска гаспадарная і культурная».

■ 28 сакавіка ў Бельску Падляшскім адбыўся конкурс на беларускую песню. З прывітальным словам да 27-мі ўдзельнікаў і прысутных выступіў старшыня аддзела Аляксей Карпюк. Вяла конкурс вучаніца IV класа беларускага ліцэя А. Рыбак. Сабралася больш 300 гледачоў. У групе салістаў два другія месцы занялі Л. Максімюк з Плёсак і А. Амельянюк з Грэдалёў. У групе дуэтаў найлепшымі былі ліцэісткі О. Самоцік і Л. Рыбак, а таксама В. Паўлючук з Дыдулёў і Н. Хіліманюк з Падбелля. Другое месца заняў дуэт у складзе В. Бартошук і Я. Максымюк з Грэдалёў, а трэцяе месца — Н. Дзенісюк і М. Врублеўская з Агароднікаў. Найлепшым з вакальных калектываў быў бельскі, які складаўся з членаў хору БГКТ. Усе ўдзельнікі конкурсу атрымалі дыпломы і ўзнагароды.

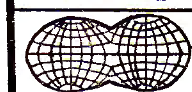
■ 26.III адбыўся таксама конкурс на беларускую песню ў Мілейчыцах. Прысутнічалі сакратар павятовага камітэта ПАРП у Сямяцічах В. Майсюшка і сакратар ПК ЗСЛ Я. Харубін. Журы першае месца прызнала салісту з Вілінава А. Стрэльчуку, II месца — сёстрам З. і М. Манцюк з Мікулічаў, а трэцяе месца — дуэту з Мілейчыцаў (С. Казажэўская і З. Высоцкая). Было 24 удзельнікі конкурсу. Усе атрымалі ўзнагароды.

■ У гэты ж самы дзень, 26 сакавіка правёў конкурс на беларускую песню і гарадскі аддзел у Беластоку. Найлепш выступілі Н. Салавей і Я. Яканюк. Другія месцы прызнаны Б. Младзяноўскаму і С. Костра, а трэцяе дуэту В. Цімашук і З. Гаўрылюк. Было 22 удзельнікі. Яны выступілі пры перапоўненай зале ГП.

■ 26 сакавіка адбыліся справаздачна-выбарныя канферэнцыі ў Гайнаўцы і Саколцы. Справаздачу з іх надрукуем у наступных нумарах «Нівы».

(мх)

Падзеі ◊ Здарэнні ◊ Факты ◊ Каментарыі ◊ Весткі

 СВЕТ БССР ПОЛЬШЧА ВАЯВОДСТВА

КАНТАКТЫ З ЗША

Вялікую цікаўнасць выклікала выказванне Л. Брэжнева на тэму адносін з дзяржавамі процілеглай грамадскай сістэмы, а асабліва з ЗША. Сёння друкуем вытрымку з прамовы генеральнага сакратара ЦК КПСС на гэтую тэму.

«Сярод кантактаў, візітаў і сустрэч, якія ажыццяўляюцца намі з мэтай развіцця такіх (узаемавыгадных — дап. А. К.) адносін, важнае месца могуць заняць маючыя адбыцца ў Маскве перагаворы з прэзідэнтам ЗША Рычардам Ніксанам. Гэтыя перагаворы павінны, як вядома, пачацца 22 мая.

Мы падыходзім да маючых адбыцца савецка-амерыканскіх перагавораў з дзелавых, рэалістычных пазіцый. Мы добра разумеем, якое значэнне мае стан савецка-амерыканскіх адносін як для жыцця народаў абедзвюх краін, так і для ўсяго міжнароднага становішча, для яго далейшага развіцця ў напрамку трывалага міру або нарастання напружанасці.

Таму мы лічым карысным расшырыць такія сферы ў адносінах паміж СССР і ЗША, якія далі б магчымасць, не адыходзячы ад прынцыпаў нашай палітыкі, наладзіць узаемавыгаднае супрацоўніцтва ў інтарэсах народаў абедзвюх краін і ўмацоўвання ўсеагульнага міру.

Мы заяўлялі раней і пацвярджаем цяпер: паляпшэнне адносін паміж СССР і ЗША магчыма. Больш таго, яно пажадана, але, зразумела, не за кошт якіх-небудзь трэціх краін або народаў, не на шкоду іх законным правам і інтарэсам. Такая наша нязменная пазіцыя».

ПРЭС-КАНФЕРЭНЦЫЯ Р. НІКСАНА

Адказваючы на пытанні карэспандэнтаў, звязаныя з яго маючай адбыцца паездкай у Савецкі Саюз, прэзідэнт заявіў, што гэта паездка будзе «прысвечана, перш за ўсё, абмеркаванню шэрагу праблем, якія маюць вельмі вялікае значэнне». На яго думку, адна з іх — абмежаванне стратэгічнай зброі. Прэзідэнт Р. Ніксан падкрэсліў, што «маючы на ўвазе вельмі дзелавыя заўвагі Л. І. Брэжнева, зробленыя ў яго нядаўняй прамове, цяпер ёсць усе шанцы на дасягненне ў Маскве згоды па шэрагу міжнародных пытанняў, у тым ліку па ўпамянутай вышэй праблеме». «Цяпер, — заявіў прэзідэнт, — ёсць усе магчымасці для поспеху гэтай паездкі».

ПАВЕДАМЛЕННЕ МЗС

Міністэрства замежных спраў СССР паведаміла, што па ўзгадненню паміж дзяржавамі — дэпазітарыямі Канвенцыі аб забароне распрацоўкі, вытворчасці і назапашвання бактэрыялагічнай (біялагічнай) і таксічнай зброі і аб іх знішчэнні, канвенцыя будзе адкрыта адначасова для падпісання 10 красавіка 1972 г. у трох сталіцах дзяржаў-дэпазітарыяў — Маскве, Вашынгтоне і Лондане.

ПАКІНУЛІ МЕЖЫ КРАІНЫ

Ізраільскія спецыялісты і інструктары, што працавалі ва ўгандыйскай арміі, у адпаведнасці з указаннем прэзідэнта Уганды Ідзі Аміна пакінулі межы краіны.

Высылка ізраільскіх спецыялістаў з'явілася прамым вынікам «непажаданай дзейнасці ізраільцаў ва Угандзе».

А. К.

У ЦК КАМПАРТЫІ БЕЛАРУСІ

Бюро ЦК КПБ заслухала і абмеркавала інфармацыю міністра сельскай гаспадаркі БССР, тав. С. Г. Скарапанава і старшыні рэспубліканскага аб'яднання «Белсельгастэхніка», тав. Б. М. Пажарскага аб выкананні мерапрыемстваў па падрыхтоўцы і правядзенні веснавых палявых работ. У час гэтага пасяджэння члены Бюро ЦК КПБ крытычна ацанілі ўсё, што ў апошніх тыднях і месяцах рабілася ў дзяржаўных і калгасных гаспадарках. Дзень 2 красавіка названы днём поўнай гатоўнасці да веснавой пасяўной кампаніі.

НА ПАЛЯХ КАЛГАСНЫХ

Цёплае надвор'е дало магчымасць хлебаробам Брэстчыны раней звычайнага разгарнуць палявыя работы. Сяўбу яравых пачалі калгасы і саўгасы Столінскага, Лунінецкага, Маларыцкага і Камянецкага раёнаў. Усюды на палях відаць сельскагаспадарчая тэхніка. У вобласці больш чым 8 тысяч трактараў занята вывазкай, раскіданнем, заворваннем арганічных і натуральных угнаенняў, культывацыяй і баранаваннем зябліва.

Лепшы ў Барысаўскім раёне з'яўляецца калгас «Маяк камунізму», дзе старшынёй Герой Сацыялістычнай Працы Ф. В. Юданаў. Тут на кожны гектар яравога палетка прыпадае ўжо па 32 тоны ўгнаенняў — амаль у паўтара раза больш, чым у мінулым годзе.

На саўгасных палях Віцебскага раёна для рассявання ўгнаенняў на азімыя пасевы і сенажаці шырока выкарыстоўваюцца самалёты.

БЕЛАРУСКАЕ НАРОДНАЕ

На міжнародную выстаўку ў амерыканскі горад Сіэтл адпраўлена партыя вырабаў прадпрыемстваў мастацкай прамысловасці Беларусі. У другі бок свету, у Японію, на выстаўку «Хатні інтэр'ер» паехалі лепшыя вырабы майстроў ручнога ткацтва і апрацоўкі дрэва. Варта тады ведаць, што мастацкімі вырабамі займаюцца на Беларусі 23 прадпрыемствы. Іх экспарт у гэтым годзе павялічыўся на 20 працэнтаў. Народныя вырабы купляюць у Беларусі купцы з 19 краін.

ВЕЧАР ПАЭЗІІ

У клубе Саюза пісьменнікаў Беларусі адбыўся творчы вечар беларускага сучаснага паэта Рыгора Барадуліна. Вечар выклікаў вялікае зацікаўленне ў жыхароў Мінска. Цёплае слова пра таленавітага паэта, пра адметнасць і своеасаблівасць яго паэтыцкага голасу сказалі Р. Бярозкін, М. Арочка і І. Грамовіч. Затым заслужаны мастак П. Дубашыцкі прачытаў вершы Р. Барадуліна на беларускай мове, а перакладчык П. Стэфановіч пазнаёміў прысутных з вершам паэта, перакладзеным на польскую мову і прысвечаным нашай сталіцы Варшаве. Сам паэт таксама чытаў свае творы.

БАБРУЙСКІ ШЫННЫ

У Бабруйску будуюць вялікі камбінат, які будзе выпускаць шыны (апоны) для аўтамабільнага транспарту і сельскагаспадарчай тэхнікі, у тым ліку для буйнагабарытных аўтамабіляў грузапад'ёмнасцю ў 120 тон.

(вр)

ПАСЯДЖЭННЕ ЦК ПАРП

27 сакавіка г.г. адбылося ў Варшаве IV пленарнае пасяджэнне ЦК ПАРП, на якім былі абмеркаваны наступныя справы: праблемы пяцігадовага плана да 1975 года, інфармацыя аб выбарчай кампаніі і выбарах у Сейм, пастанова адносна назначэння на найвышэйшыя дзяржаўныя пасады паслоў — членаў ПАРП ад імя Пасольскага клуба ПАРП. выбраны быў членам Сакратарыята ЦК З. Жандароўскі — кіраўнік арганізацыйнага аддзела ЦК. У сувязі з адыходам Ю. Тэйхмы на працу ў Прэзідыум урада ПНР, ён быў адкліканы з пасады сакратара ЦК.

ПАСЯДЖЭННЕ СЕЙМА VI КАДЭНЦЫІ

На першым пленарным пасяджэнні Сейма VI кадэнцыі прыймалі ўдзел нававыбраныя паслы, сярод якіх прадстаўнікамі ПАРП з'яўляецца 255 паслоў, ЗСЛ — 117 паслоў, СД — 39 паслоў і 49 беспартыйных. Першым выступіў як заведзена, найстарэйшы гадамі пасол Я. Івашкевіч. Затым адбылася ўрачыстая прысяга паслоў і выбар пасла С. Гуцвы на маршала Сейма. Затым выступіў пасол Э. Герэк, які прадставіў вузлавыя праблемы адносна працы Сейма і паслоў, а таксама найважнейшыя напрамкі грамадска-гаспадарчага развіцця краіны і польскай замежнай палітыкі. Э. Герэк з упаўнаважання Цэнтральнай камісіі пагадненняў паміж ПАРП і другімі партыямі запрапанаваў кандыдатуру пасла Генрыка Яблонскага на пасаду Старшыні Рады Дзяржавы, а ад імя ПАРП, ЗСЛ і СД рэкамендаваў пасла П. Ярашэвіча на пасаду Старшыні Рады Міністраў. Прадстаўленыя кандыдатуры былі прыняты бурнымі апладысментамі. Сейм даручыў Старшыні Рады Міністраў прадставіць прапановы адносна асабовага складу Рады Міністраў. Пасол Ян Шыдляк з упаўнаважання Цэнтральнай камісіі пагадненняў паміж ПАРП і другімі партыямі, а таксама ад імя пасольскіх клубаў ПАРП, ЗСЛ і СД прадставіў кандыдатуры паслоў Я. Грашкоўскага, Ул. Кручка, З. Москвы і Ю. Озгі-Міхальскага на пасады намеснікаў Старшыні Рады Дзяржавы, а пасла Л. Стасяка — на пасаду сакратара Рады Дзяржавы, членамі Рады Дзяржавы ён запрапанаваў паслоў Э. Бабюха, Д. Галая, М. Грэндыса, Г. Казнеўскую, В. Краську, М. Мочара, В. Пясэцкага, А. Шмідта, Г. Шафранскага, Ф. Шляхціца і Ю. Зентка. Сейм адобрыў прадстаўленыя кандыдатуры і выбраў Раду Дзяржавы ў запрапанаваным складзе.

На другім пленарным пасяджэнні Сейма VI кадэнцыі Старшыня Рады Міністраў П. Ярашэвіч знаёміў з праграмай працы ўрада, са зменамі ў структуры галоўных органаў дзяржаўнай адміністрацыі і запрапанаваў склад урада. Пасля адбылася дыскусія. Першым у дыскусіі выступіў пасол Э. Бабюх, які заявіў, што найважнейшым сярод задач Сейма будзе абмяркоўка грамадска-гаспадарчага плана да 1975 года, а ў ім — перш за ўсё праблемы кватэр і змен у асветна-выхаваўчай сістэме. Апрача таго, у бліжэйшы час будзе ўпершыню ў Польшчы апрацаваны шматгадовы перспектыўны план да 1990 года. У канцы свайго выступлення Э. Бабюх ад імя Пасольскага клуба ПАРП заявіў аб падтрымцы праграмы працы ўрада.

(яц)

МЕСЯЦ НАРОДНАЙ ПАМЯЦІ

Ужо ўвайшло ў традыцыю, што месяц красавік стаў у нас месяцам народнай памяці. У сувязі з гэтым, у апошнія дні сакавіка ў прэзідыуме ВРН адбылася сустрэча Ваяводскага грамадзянскага камітэта па ахове помнікаў барацьбы і мучэнняў са старшынёй прэзідыума ВРН З. Спрыхам. На сустрэчы старшыня гэтага камітэта Р. Лазаровіч пазнаёміў старшыню ВРН з дагэтуляшняй дзейнасцю камітэта і планамі на бліжэйшы час. З. Спрыха цікавіўся традыцыямі барацьбы за вызваленне на нашых землях, формамі ўвекавечання месц барацьбы і развіццём Пакояў народнай памяці. На сустрэчы быў падкрэслены значны ўдзел гарцэрскай і школьнай моладзі ў апецы над помнікамі, у арганізаванні Пакояў народнай памяці і іншых.

1 красавіка адбылося ўрачыстае адкрыццё Месяца народнай памяці. У гэты дзень адбылося ўрачыстае пасяджэнне Ваяводскага грамадзянскага камітэта па ахове помнікаў барацьбы і мучэнняў. Удзельнічаў у гэтым пасяджэнні генеральны сакратар Галоўнай Рады па ахове помнікаў барацьбы і мучэнняў Ю. Петрусінскі, прадстаўнік Галоўнай камісіі па даследаваннях гітлераўскага злачынства ў Польшчы В. Леманаіс, сакратар ВК ПАРП Я. Златажынскі, старшыня ВК ФАН С. Юхніцкі, а таксама дзеячы і актывісты ваяводскага і павятовых камітэтаў ОПВіМ. У сувязі з 10-годдзем працы Ваяводскага грамадзянскага камітэта ОПВіМ некаторыя дзеячы атрымалі медалі і памятныя адзнакі «Апекуна месц народнай памяці», а кіраўнік Музея Войска Польскага ў Беластоку З. Каштыла ўзнагароджаны сярэбраным медалем «За заслугі ў абароннасці краіны» і ганаровай адзнакай «Заслужаны для Беласточчыны».

У будынку па вуліцы Варшаўскай, 1, дзе ў часы гітлераўскай акупацыі быў следчы арышт, у гэты дзень урачыста быў адкрыты новы аддзел Музея Войска Польскага — аддзел мартыралогіі.

ДА ДНЯ ТЭАТРА

У сувязі з Міжнародным днём тэатра старшыня прэзідыума ВРН З. Спрыха прыняў артыстаў і тэхнічных працаўнікоў беластоцкіх тэатраў. У сустрэчы ўдзельнічалі таксама сакратар ВК партыі Я. Златажынскі, намеснік старшыні прэзідыума ВРН Р. Лазаровіч, кіраўнік аддзела навукі, асветы і культуры ВК партыі М. Гнатоўскі і кіраўнік аддзела культуры ПВРН З. Дамброўскі.

На сустрэчы парушалася шмат спраў, якія спрыялі б лепшай працы і папулярызацыі нашых тэатраў. Шэраг прадстаўнікоў тэатру атрымала ўзнагароды і дыпломы.

ТЫДЗЕНЬ ЧЫСЦІНІ ВОД

Ад 1 да 7 красавіка працягваўся міжнародны тыдзень чысціні вод. Галоўная мэта Тыдня — пазнаёміць грамадства з небяспекай, якая пагражае нам ад спуску прамысловых і гарадскіх сцёкаў у рэкі і азёры. У сувязі з гэтым актывісты і дзеячы рыбалавецкага спорту правялі шэраг дакладаў на тэму аховы чысціні вады ў розных асяроддзях.

(яч)

Niedziela 9.IV.

7.40 Program dnia. 7.45 TV Kurs Rolniczy: „Wiosenne zabiegi agrotechniczne". 8.20 „Przypominamy, radzimy". 8.30 „Nowoczesność w domu i zagrodzie". 8.50 PKF. 9.00 TV Klub Śmiałych. 10.15 „Wyspiarze z Tristan de Cunka" — film ang. („Świat, który nie może zaginąć"). 10.40 „W starym kinie" — „Syn szeika". 11.45 Sprawozdawczy magazyn sportowy. 13.00 Dziennik. 13.15 Gra orkiestra TV Katowice. 13.40 „Przemiany". 14.10 Dla dzieci: „Co to jest?" — konkurs-zabawa. 15.05 „Warszawskie mosty". 15.30 „Na olimpijskich szlakach" — teleturniej. 16.20 Film muzyczny TVP — premiera miesiąca nr 5: „Sentymentalny Pan". 17.00 „Stefan Rachoń zaprasza...". 18.10 Sprawozdanie z meczu hokejowego o Mistrzostwo Świata w grupie A: Szwecja — Czechosłowacja. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Arsen Lupin" — film franc. odc. II. 21.00 Scena Monodram: T. Mann — „Zamienione głowy". 21.40 Magazyn Sportowy oraz sprawozdanie z meczu hokejowego o Mistrzostwo Świata w grupie A: Zw. Radziecki — Finlandia (III tercja).

Poniedziałek 10.IV.

15.20 i 22.45 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci: „Zwierzyniec". 17.25 „Echo stadionu". 18.00 „Nara i Kioto" film dok. jap. 18.30 „Rodzina" — film dok. pol. 18.45 „Eureka". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr TV: J. Giraudoux — „Elektra". 21.35 „Krawiec i gwiazdy" — rep. film. 22.00 Recital lutniowy Grzegorza Banasia. 22.20 Dziennik.

Wtorek 11.IV.

10.00 „Prawdzie w oczy" — film fab. pol. 11.55 Dla szkół: (kl. IV. lic.) Język polski — T. Różewicz „Kartoteka". 12.45 i 13.55 Przysposobienie Rolnicze: „Prawo budowlane". 15.20 i 22.30 Politechnika TV I roku. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Dni wielkiej floty". 17.10 „Oferty". 17.30 Ekran Młodych. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Prawdzie w oczy" — film fab. pol. 21.40 „Kontakty". 22.10 Dziennik.

Środa 12.IV.

9.00 Dla szkół: (kl. VII) Chemia — „Zasady". 9.55 Dla szkół: (kl. VI) Fizyka — „Sprężone powietrze". 10.30 „Patrząc pod słońce" — film TVP. 13.40 „Wybieramy zawód". 15.20 i 22.40 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla młodych widzów: „Teatralne słówka". 17.10 Mistrzostwa Świata w hokeju na lodzie: Czechosłowacja — Zw. Radziecki. W przerwie: TV Kurier Warszawski. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Patrząc pod słońce" — film TVP. 20.50 „Świat i Polska". 21.25 J. S. Bach — „Kantata chłopska". 22.05 PKF. 22.15 Dziennik. Wiadomości sportowe.

Czwartek 13.IV.

8.15 Matematyka w szkole: „Kształtowanie sprawności algorytmicznych". 9.00 Dla szkół: (kl. VI) Historia — „Traktat trzech czarnych orłów". 11.55 Dla szkół (kl. IV lic.) Język polski — „Władysław Broniewski". 12.45 Dla szkół: (kl. VIII) Język polski — Ernest Hemingway". 15.20 i 22.50 Politechnika TV I roku. Fizyka. 16.30 Dziennik. 16.40 „Ekran z bratkiem". 17.45 Magazyn ITP. 18.00 „Człowiek i środowisko". 18.25 TV Kurier Kielecki. 18.45 „Czas przyszły i czas teraźniejszy" (Mieszkaniowe progi"). 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.10 Teatr Kobra: A. Wydrzyński — „14 maja o północy". 21.25 Program publ. 21.55 Program rozrywkowy. 22.25 Dziennik. Wiadomości sportowe.

Piątek 14.IV.

8.00 TV Kurs Rolniczy: „Uproszczona uprawa ziemniaków". 9.00 „Słomkowy kapelusz" — film fab. węg. 10.15 „Druga ucieczka" — film ang. („Nicholas Nickleby"). 10.55 Dla szkół: (kl. VIII) Wychowanie obywatelskie — „Obywatelskie prawa i obowiązki". 15.20 i 23.00 Politechnika TV I roku. Rysunek techniczny. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci: „Pora na Telesfora". 17.30 „Nie tylko dla pań". 17.50 „Perspektywy techniki" — rep. 18.20 TV Kurier Mazowiecki. 18.40 „Czy Mańka jest głupia" — felieton Eryka Lipińskiego (Historia polskiej karykatury). 19.05 „Sport, turystyka, wypoczynek". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Druga ucieczka" film ang. (Nicholas Nickleby"). 20.30 „Kraj". 21.15 Mistrzostwa Świata w hokeju na lodzie. Sprawozdanie z meczu Zw. Radz. — Szwecja (II i III tercja). 22.40 Dziennik.

Sobota 15.IV.

8.05 „Człowiek z Rio" — film fab. wł. 9.55 Dla szkół: (kl. VII) Zoologia — „Ptaki". 10.55 Dla szkół: (kl. VII) Geografia — „Finlandia — kraj jezior i lasów". 12.45 Dla szkół: (kl. IV lic.) Biologia — „Ochrona biosfery". 15.50 Program dnia. 15.55 Program I proponuje. 16.15 Redakcja Szkoła zapowiada. 16.30 Dziennik. 16.40 XXIII Trójmecz harcerski. 17.40 TV Informator Wydawniczy. 18.00 „Spotkania z przyrodą". 18.25 „Godzina Orfeusza" — mag. aktualności muzycznych nr 6. 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.15 „Alfabet rozrywki" — „O" (Opera i operetka). 21.15 Dziennik. Wiadomości sportowe. 21.40 „Człowiek z Rio" — film fab. wł.

Piątek, 7 kwietnia

11.30 Nowiny. 14.05 Program dnia. 16.20 Panorama nowin. 17.05 Film fab. 18.50 Koncert. 19.00 Czas. 19.30 Promień. 20.15 Komentarz dnia. 20.25 Mistrzostwa Świata w hokeju. ZSRR — NRF.

Sobota, 8 kwietnia

8.15 Szkatułka muzyczna. 8.25 Białe i czarne. 9.15 Przegląd międzynarodowy. 9.25 Teatr Lalek. Dla dzieci. 10.15 Zdrowie. 10.45 Spotkania muzyczne. 11.45 Film fab. 14.30 Panorama międzynarodowa. 15.00 Nowiny. 15.10 Film animowany dla dzieci. 16.00 Piłka nożna. „Karpaty" (Lwów) — CSKA. 16.45 Film dokument. 17.05 W świecie zwierząt. 18.00 Poezja. 18.15 Światła cyrku. 19.00 Czas. 19.30 Film fab. 20.35 Na koncercie Otsa. 21.50 Mistrzostwa świata w hokej. NRF — Finlandia.

Niedziela, 9 kwietnia

7.00 Program dnia. 7.15 Nowiny. 7.50 Kiosk muzyczny. 8.20 Spotkanie z kosmonautami. 9.25 Spektakl dla dzieci. 10.30 Dla wsi. 11.20 Konkurs dla uczniów. 13.00 Uniwersytet ludowy. 13.45 Klub filmowy. 14.50 Film fab. 16.00 Nowiny. 16.10 Film animowany. 16.25 USA. 16.55 Mistrzostwa świata w hokeju. Szwecja — Czechosłowacja. 19.15 Czas. 19.45 Koncert. 20.25 Mistrzostwa świata w hokeju. Finlandia — ZSRR.

Гульня ў «біткі».

Фота Цаф — Р.Сянько.

Неяк нечакана выскачыў новы юбілей «Зоркі». Пятнаццацігоддзе... А мне здаецца, што нядаўна пісаў я яшчэ тыя першыя пісьмы да яе і наладжваў з ёю першае шчырае сяброўства. Бо ніводзін іншы часопіс так не запалоніў мяне, як «Зорка». Адзіная на беларускай мове ў Польшчы. З яе я пазнаваў прыгажосць сваёй роднай мовы, якая была для мяне найдаражэйшай. У вольныя хвіліны я доўга чытаў яе ўголас. Родная мова здавалася мне такой блізкай, такой роднай — да болю, да слёз. І неяк само па сабе я пачаў марыць аб тым, каб напісаць да «Зоркі» самае шчырае пісьмо. І напісаў, што хачу з ёю шчыра, шчыра дружыць. Пачаў нават пісаць да яе звесткі са сваёй школы, вёскі і г.д.

Адказу не дачакаўся адразу, але ўсё ж атрымаў яго. Помню, як быццам гэта было сёння, як узрадавала мяне звестка аб тым, што «Зорка» прымае мяне ў лік сваіх карэспандэнтаў. І я не ленаваўся, я пісаў ёй часта, мне быў дарагі гэты давер. Потым за ўдзел у адным «Зорчыным» конкурсе я атрымаў у якасці ўзнагароды фотаапарат. Колькі ж было тае самай вялікай радасці! Тады пачаў я рабіць першыя фотаздымкі. Дасылаў іх у «Зорку». Так стаў я сталым яе карэспандэнтам.

Па сённяшні дзень перахоўваю тыя экземпляры «Зоркі», у якіх былі мае заметкі, інфармацыі, а нават першыя вершы і апавяданні. Яны — мой самы дарагі ўспамін тых школьных працавітых гадоў, якіх я ніколі не саромлюся. Я па-дзіцячаму цешыўся, што ўжо патраплю пісаць на роднай мове. Я цешыўся за яе прыгажосць, мяккасць, меладычнасць. Я тады папрачытваў творы нашых вялікіх песняроў Я. Купалы і Я. Коласа, ды і другіх беларускіх пісьменнікаў. Я жыў пад непаўторным уражаннем ад іх твораў, глыбока адчуваў іх засакрэчаную прываблівасць.

Так міналі мае маладыя гады. З «Зоркай» у нас быў пастаянны кантакт. Затым я пачаў дасылаць інфармацыі ў «Ніву». Я не мог не пісаць. Калі выпадала так, што часамі не знаходзіў на старонках «Зоркі» ці «Нівы» сваіх матэрыялаў, мне было цяжка на сэрцы. Я ізноў збіраў цікавейшыя весткі і пісаў вечарамі, нядзелямі. Я пісаў... бо ў тэтым знаходзіў супакаенне. Няраз клікалі мяне сябры на рыбалку, у лес ці на спартыўную пляцоўку. Я адмаўляўся, адкладаў на іншы раз. Не то, што не было гэта прываблівым. Але я меў сваё Важнейшае. Самае важнае. Мне потым доўга сніліся новыя стройныя радкі маіх інфармацыяў на газетных старонках. Я быў шчаслівы.

Мне здалося, што я сню і тады, калі аднойчы галоўны рэдактар «Нівы» папрасіў мяне да сябе і запрапанаваў працу ў газеце. Мары мае, якія можа толькі часамі здаваліся мне больш ці менш рэальнымі, здзейсніліся. Прыйшло гэта так нечакана. Я стаў журналістам.

Часта ўспамінаю тыя маладыя нялёгкія свае гады, калі любіў марыць. У вачах узнікаюць тады першыя друкаваныя мае радкі. Першыя, і таму, мабыць, самыя дарагія. І адчуваю тады ўсю тую шчырую, сардэчную ўдзячнасць да «Зоркі», зоркі маёй маладосці, якая была маёй шчаслівай спадарожніцай у жыцці. І ажно не верыцца, што «Зорка» стукнула роўна пятнаццаць... Што гэта ж і мой радасны юбілей.

Янка Цялушэцкі

ГАРАДОЦКІ СОП — АДЗІН З ЛЕПШЫХ

Сёння ашчадна-пазыковыя спулдзельні (СОП) — гэта сапраўдныя банкі сялян. Усебакова абслугоўваюць яны сельскую гаспадарку: даюць крэдыты на інвестыцыі, на мінеральныя угнаенні, на куплю хатняй жывёлы, на кантрактацыі, на сельскагаспадарчыя машыны і г.д. Апрача таго СОП-ы перанялі ад ГС-аў фінансаванне абслугоўванне скупкі сельскагаспадарчых пладоў і хатняй жывёлы, а таксама распаўсюджванне мінеральных угнаенняў. Пры выдатнай падтрымцы СОП можна хутчэй пабудаваць сабе дом ці іншыя будынкі, бо ён гарантуе селяніну атрыманне ў першую чаргу будаўнічых матэрыялаў і дае пазыку. А неўзабаве ўжо, хто ашчадны, зможа сабе купіць трактар ці іншыя дарагія сельскагаспадарчыя машыны. СОП, шукаючы новых форм, каб заахвоціць сялян да ашчаднасці, выраšыў устанавіць ашчадныя кніжкі, прэміяй для якіх былі б менавіта трактары і іншыя сельскагаспадарчыя машыны.

Зараз на Беласточчыне маем 101 СОП, у тым ліку найбольш у Беластоцкім павеце. Адным з найлепшых СОП-аў з'яўляецца СОП у Гарадку (Беластоцкі павет), які абслугоўвае тры грамады: Каралёвы Мост, Зубкі і Гарадок. У 1963 годзе гарадоцкі СОП перасяліўся з ГС-у ў новы прасторны ўласны будынак у самым цэнтры мястэчка. У новым будынку СОП-у, кошт пабудовы якога склаў суму паўмільёна злотых, добра працуецца штатным працаўнікам, ёсць тут дастаткова месца для ўсіх наведвальнікаў, у бюро стаяць кветкі...

СОП у Гарадку ўзначальвае Уладзімір Барада. СОП мае 2018 членаў, якія маюць на сваіх ашчадных кніжках 19 мільёнаў злотых. У СОП-е сяляне бяруць таксама крэдыты. У гарадоцкай акрузе сяляне бяруць іх найбольш на мінеральныя ўгнаенні, пасяўное зерне, на куплю свіней, коней, на электрыфікацыю, пабудову сельскагаспадарчых будынкаў, а таксама на растэрміновачную куплю пралек, тэлевізараў і г.д.

Апрача асноўнай дзейнасці, СОП у Гарадку вядзе культурна-асветную дзейнасць на вёсцы. Арганізаваў ён 5 кулінарных курсаў у Залуках, Гарадку, Падазеранах, Мастаўлянах і Зубках, два вясковыя дзяцінцы ў Мялешках і Свіслачанах і іншыя мерапрыемствы. СОП мае ў сябе грошы, якія сабралі вучні на свае ашчадныя кніжкі. Да вучнёўскіх ашчаднасцей штогод дапісваюцца працэнты. Варта адзначыць, што вучні з сямі школ маюць тут сваіх ашчаднасцей на агульную суму 113 тысяч злотых. Паводле ацэнкі кіраўніка СОП у Гарадку У. Барады, найлепш дзейнічаюць школьныя ашчадныя касы ў Гарадку (вядзе яе настаўніца Бараноўская), у Валілах-станцыі (настаўніца Лісоўская), у Зубрах (настаўнік Зарэцкі) і ў Баброўніках (настаўніца Кузьміч). Настаўнікі гэтых школ патрапілі найлепш заахвоціць сваіх вучняў да ашчаднасці. СОП у сваю чаргу, каб заахвоціць школьнікаў да ашчаднасці, штогод купляе ім на заканчэнне навучальнага года падарункі. (ЦЯ)

Сонца прыгрэла.

Фота Цаф — Р. Сянько.

БЕЛАСТОЦКАЯ ВЁСКА ГАСПАДАРНАЯ І КУЛЬТУРНАЯ

Вялікі конкурс нашай вёскі

Адной з дарог, якія вядуць да актывізацыі і павышэння эканамічнага і грамадскага развіцця беластоцкай вёскі, з'яўляецца індывідуальнае і калектыўнае спаборніцтва гаспадароў за званне «Узорнага гаспадара» або «Майстра сельскай гаспадаркі». У сувязі з гэтым аб'яўлен вялікі конкурс — «Беластоцкая вёска гаспадарная і культурная».

З кожным годам павялічваюцца матэрыяльныя сродкі на карысць гаспадаркі, асабліва індывідуальнай, дзейнічае новая сельскагаспадарчая палітыка. Дык неабходна выкарыстаць гэтыя вялікія шанцы для прагрэсу сельскай гаспадаркі, для хутчэйшага росту прадукцыі і агульнага дабрабыту.

Мэта конкурсу — поўнасцю мабілізаваць усе сілы і сродкі, прызначаныя на сельскую гаспадарку. Гэтыя заданні будуць выкананы, калі мы выкарыстаем кожны кавалак зямлі, прыдатны для сельскай гаспадаркі, калі мінеральныя ўгнаенні, насенне, корм, інвестыцыі, крэдыты, сельскагаспадарчыя машыны і ўсе пачынанні адносна развіцця жывёлагадоўлі, прызначаныя для беластоцкай вёскі, прынясуць пажаданыя эфекты.

Арганізатарамі конкурсу з'яўляюцца сельгасгурткі пад патранатам Фронту адзінства народу, а дапамагаць у яго арганізацыі і правядзенні будуць палітычныя, грамадскія і маладзёжныя арганізацыі, прадстаўнікі якіх павінны ўвайсці ў склад конкурсных камісій.

У конкурсе можа прыняць удзел цэлая вёска калектыўна, а таксама індывідуальна паасобныя гаспадары. Дэкларацыю аб удзеле ў конкурсе складаюць гаспадары данай вёскі на сходзе сельгасгуртка або на агульнавясковым сходзе, якую ў сваю чаргу перадае ў ГРН праўленне сельгасгуртка або солтыс да 30 красавіка. Падсумаванне конкурсу павінна закончыцца ў грамадзе да 31 снежня, да 15 студзеня наступнага года — у павеце і да 30 студзеня — у ваяводстве.

Індывідуальна ў конкурсе могуць прыняць удзел гаспадары, якія прымуць умовы конкурсу незалежна ад таго, ці сяло прымае ўдзел у конкурсе калектыўна, ці не. Заявы прымаюць праўленні сельгасгурткоў або солтысы. Апрача звання «Узорны гаспадар» і «Майстар сельскагаспадарчай прадукцыі», гаспадарам — пераможцам будуць прызнаваны ўзнагароды і дыпломы.

Арганізатары конкурсу прадбачваюць узнагароды для калектыўных пераможцаў. Будуць гэта сельскагаспадарчыя машыны для калектыўнага гаспадарання, абсталяванне святліц, супрацпажарныя абсталяванні, бібліятэкі і т.п. Апрача таго, вёскі, якія найлепш выканаюць конкурсныя заданні, атрымаюць першынство ў пабудове, напрыклад, школы, крамы, злеўні малака і т.п., ці, у залежнасці ад патрэб, першынство ў правядзенні электрыфікацыі, меліярацыі і т.п.

Конкурс ахоплівае час каляндарнага года і распачнецца ў 1972 годзе.

Праект правілаў конкурсу прадбачвае падрабязныя крытэрыі ацэнкі. Пішам «праект», таму што да канца красавіка паасобныя арганізацыі і асобы могуць складаць папраўкі. (ак)

Гарадок. Панарама. *Фота Я. Цялушэцкага.*

◆ ДОБРЫЯ ПОСПЕХІ ◆

Вялікай актыўнасцю выдзяляецца драмгуртoк, які дзейнічае пры доме культуры ў Міхалове, Беластоцкага павету. Зараз налічвае ён 13 асоб, сярод якіх найбольш таленавітымі акцёрамі з'яўляюцца: Данута Шчарбінская, Вера Габец, Рышард Варабей, Юзэф Пашкевіч, Станіслаў Палоцкі, Ірэна Полех, а таксама вучні ліцэя Павел Гутнік і Наташа Савіцкая. Драмгурток падрыхтаваў тры п'есы, у тым ліку адну на беларускай мове — «Вываражыла» Ю. Геніюша (у мінулым годзе ставіў ён «Прымакоў», а зараз рыхтуе польскую п'есу пад загалоўкам «Радцы пана радцы» Балуцкага. Сцэнаграфію да пастановак апрацоўвае грамадскі актывіст, настаўнік з ліцэя Раман Здунік.

За мінулы асенне-зімовы перыяд міхалоўскі драмгурток даў многа пастановак. Між іншым, выступаў ён з п'есамі ў Страшаве, Пяньках і Саколі. Усюды іх выступленні праходзілі з вялікім поспехам. Жыхары шматлікіх вёсак ахвотна іх да сябе запрашалі. Цяпер міхалоўскія самадзейнікі рыхтуюцца да павятовага агляду драмгурткоў у Беластоку, на якім выступяць з п'есай «Вываражыла» Ю. Геніюша. Члены драмгуртка ў Міхалове актыўна дапамагаюць самадзейнікам з суседніх Пяньkoў, якія на павятовым элімінацыі рыхтуюць п'есу «Мікітаў лапаць».

Варта адзначыць, што ў бягучым культурным сезоне драматычны самадзейны гуртoк з Міхалова заняў першае месца ў павятовым аглядзе конкурсу пад загалоўкам «Бліжэй тэатра» і выступіць, такім чынам, на ваяводскім аглядзе. (ЦЯ)

СЯЛЯНЕ ВУЧАЦЦА

Вядома, што селяніну веды таксама патрэбныя. Ад яго адукацыі залежыць рост сельскагаспадарчай прадукцыі. Таму многія сяляне паглыбляюць свае сельскагаспадарчыя веды на розных курсах. Зараз праходзяць яны практычнае абучэнне адносна правіл сучаснай жывёлагадоўлі, рацыянальнай гаспадаркі на лугах і сенажацях, сіласавання і г.д. Пры тым курсы прыстасаваны тэматычна да патрэб сялян у тым ці іншым рэгіёне. Бо, як вядома, не ў кожнай грамадзе можна развіваць гадоўлю кароў так, як не ў кожнай ёсць дастатковая колькасць пасбішч.

Усё больш сялян было на курсах, тэматычна звязаных з агародніцтвам, садаводствам, той ці іншай породай хатняй жывёлы і г.д. Найбольш увагі звернута на развіццё жывёлагадоўлі, рацыянальны догляд хатняй жывёлы і найлепшае выкарыстанне зялёных угоддзяў. У мінулым годзе практычныя заняткі з лектарамі і мясцовымі аграномамі і заатэхнікамі праходзіла ў нашым ваяводстве больш 60 тысяч сялян у 2650 вёсках.

Апрача практычнай адукацыі, некалькі тысяч сялян прысутнічала на спецыялістычных курсах, якія датычыліся ўсіх асноўных напрамкаў сельскай прадукцыі. У 1971 годзе арганізавана таксама каля 200 курсаў на званне кваліфікаванага селяніна, якое здабывае зараз каля 5 тысяч сялян. Удзельнікі гэтых курсаў атрымаюць дыпломы кваліфікаванага селяніна: напрыклад, раслінавода або жывёлавода.

Іншая форма сялянскай адукацыі — гэта размовы на сельскагаспадарчыя тэмы. Найбольш яны датычылі прымянення мінеральных угнаенняў.

Вясковыя жанчыны павышалі сваю адукацыю на курсах гурткоў вясковых гаспадынь. Удзельнічала ў іх больш 15 тысяч жанчын. Заняткі прысвячаліся перш за ўсё гадоўлі курanят, агародніцтву і іншым тэмам.

У гэтым годзе лік практычных заняткаў значна ўзрасце. Прыбудзе дасведных палеткаў і асаблівая ўвага звернецца на выкарыстоўванне сялянамі патрэбных кніжак і прэсы на сельскагаспадарчыя тэмы. Бо кніжка з'яўляецца і надалей будзе з'яўляцца асноўным фактарам распаўсюджвання сельскагаспадарчага прагрэсу. (Я.Ц.)

Пачатак на стар. 1

КАНФЕРЭНЦЫЯ Ў БЕЛЬСКУ

седніх вёсках. Побач з заслужанымі самадзейнымі калектывамі з Рыбалаў, Паўлаў і Локніцы, актыўна выступілі ў бягучым годзе ў павеце самадзейнікі з Сакоў, Катлоў, Стрыкоў, Піліпкаў, Агароднікаў. Выдатных дасягненняў на працягу апошніх трох год дабіўся наш бельскі хор, ён даў звыш сарака канцэртаў у розных мясцовасцях Бельшчыны і ў іншых паветах. Вялікая заслуга ў гэтым яго дырыжора Сяргея Лукашука і апекуна хору з боку прэзідыума бельскага аддзела БГКТ Уладзіміра Раеўскага».

Добра таксама пастаўлена ў бельскім аддзеле распаўсюджванне выдавецтваў БГКТ. У павеце ёсць каля 1200 сталых падпісчыкаў «Нівы», у бягучым годзе прададзена тут 1600 беларускіх каляндароў на 1972 год.

У мінулым справаздачным перыядзе бельскі аддзел вёў разнастайную асветна-культурную працу: арганізаваў урачыстыя акадэміі і вечарыны ў гонар 100-годдзя з дня нараджэння У. І. Леніна, гадавін Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі і Дня Савецкай Арміі, праводзіў лектарскую дзейнасць, сустрэчы з пісьменнікамі «Белавежы», наладжваў праекцыю савецкіх фільмаў і канцэрты «Лявоніхі», штогод арганізоўваў фэстыны, якія ператвараліся ў сапраўдныя святы беларускай песні.

Побач з дасягненнямі ёсць у бельскага аддзела і недахопы. Да іх належыць перш за ўсё слабы стан аплочвання членскіх складчын і невялікая дапамога павятовага актыву таварыства сельскім гурткам БГКТ у іх працы.

Старшыня рэвізійнай камісіі аддзела У. Куна ў сваім дакладзе не меў закідаў да працы ўступаючага праўлення і запрапанаваў канферэнцыі даць яму абсалюторыум. Канферэнцыя аднагалосна прыняла пастанову.

У дыскусіі выступілі А. Рыбак з Дубяжына, Н. Панасюк з Піліпкаў, М. Шаховіч з Сакоў, А. Барташук з Войшкаў, С. Філіпюк з Рыбалаў, А. Бабулевіч з Бельска, В. Валкавыцкая з Орлі. Выступаючыя расказвалі аб працы сваіх гурткоў, дзяліліся сваім вопытам, прадстаўлялі сустрэўшыя іх цяжкасці і дасягненні. Ад прэзідыума ГП БГКТ выступіў мгр М. Гайдук.

Сакратар павятовага камітэта ПАРП у Бельску тав. Р. Матосюк у сваім выступленні падкрэсліў вялікую ролю нашай арганізацыі ў развіцці культурнага жыцця ў павеце, у разбуджэнні ініцыятывы сярод насельніцтва да грамадскіх чынаў пры пабудове і рамонце дарог, святліц, добраўпарадкаванні сёлаў, у мабілізацыі сялян да павышэння ўраджаяў і жывёлагадоўлі. (Добрым прыкладам гэтага з'яўляецца грамада Орля, дзе актыўна дзейнічае БГКТ, а сяляне збіраюць з палёў самыя высокія ў павеце ўраджаі). Тав. Р. Матосюк ад імя павятовага праўлення ТППР, старшынёй якога з'яўляецца, выразіў глыбокую ўдзячнасць нашай арганізацыі за пашырэнне і ўмацаванне сярод насельніцтва павету пачуццяў дружбы з Савецкім Саюзам, за велізарную працу ў азнаямленні з дасягненнямі СССР у гаспадарцы і культуры, за папулярызацыю савецкай кнігі, друку, музыкі. Пажадаў ён далейшых поспехаў бельскаму аддзелу ў яго будучай дзейнасці.

Старшыня мандатнай камісіі Г. Хількевіч сцвердзіла правамоцнасць канферэнцыі, а А. Барташук — старшыня камісіі прапаноў прадставіў выпрацаваныя канферэнцыяй галоўныя напрамкі дзейнасці аддзела ў будучыні. Сярод іх асабліва варта падкрэсліць рашэнне рэалізаваць палітыку нашай партыі і ўрада ва ўзняцці эканамічнага і культурна-асветнага ўзроўню павету, разгортваць дзейнасць БГКТ, кіруючыся пастановамі VI з'езду ПАРП, імкнуцца да рэалізацыі членскіх складчын у 100%, ствараць прыхільныя ўмовы для далейшага развіцця матэрыяльнай і духоўнай беларускай народнай культуры, прапагандаваць і папулярызаваць сярод насельніцтва патрэбу навучання ў школе дзяцей беларускай мове, удзельнічаць у грамадскіх чынах, развіваць нашу арганізацыю па колькасці членаў і па якасці яе працы.

Камісія - матка запрапанавала канферэнцыі выбраць 25-асабовае праўленне аддзела і падала кандыдатаў. Канферэнцыя аднагалосна выбрала запрапанаваных камісіяй кандыдатаў. Затым камісія-матка запрапанавала склад рэвізійнай камісіі аддзела ў ліку трох асоб. Па прапанове камісіі-маткі канферэнцыя выбрала дэлегатаў аддзела на VII з'езд БГКТ: А. Карпюка, У. Раеўскага, А. Куна. Я. Суліму, Ю. Лявоцюка, М. Зіневіча, М. Гайдука, Н. Філімонюк, Л. Радышук, В. Мораз, М. Гонту, З. Красоўскую. О. Ігнацюк, Я. Бабулю, В. Андраюк, В. Васілюк, В. Ігнацюк, З. Кудэрскую, М. Шаховіча.

У перапынку працы канферэнцыі новае праўленне выбрала сярод сваіх членаў 9-асабовы прэзідыум на чале з мгр А. Карпюком — старшынёй, І. Альшэўскім — намеснікам старшыні, В. Лявонюк — сакратаром і М. Гонтай — скарбнікам. Рэвізійная камісія абрала сваім старшынёй У. Куну.

Канферэнцыя прайшла ў вельмі прыемнай працавітай атмасферы. Пасля заканчэння працы перад удзельнікамі канферэнцыі з багатай праграмай выступіў беларускі хор з Бельска. Задэманстраваў ён абноўлены ў апошнім часе рэпертуар і сваё высокае выканаўчае майстэрства.

(мг)

На канцэрце бельскага хору БГКТ. Саліст Ананій Ясюк. Акампаніятар (ён жа і мастацкі кіраўнік хора) — С. Лукашук. *Фота Цаф — Р. Сянько.*

ЁЛЯНТА КУЛЬЧАКЕВІЧ

...вучаніца III б класа Гайнаўскага беларускага ліцэя. Многа працуе грамадска, асабліва ў школьным мастацкім гуртку. Апекуном гэтага гуртка з'яўляецца Анатоль Корзун — настаўнік па практычна-тэхнічных занятках, па мастацкіх занятках і вядомы гайнаўскі мастак.

Ёля мае мастацкі талент. Яе ўлюбёная тэма — мёртвая натура. Многа яе прац трапляе на школьныя выстаўкі.

У мінулым годзе ў сакавіку прымала яна ўдзел у ваяводскім конкурсе на плакат 25-годдзя ОРМО. Конкурсная камісія прызнала дзве першыя ўзнагароды: Ёлі Кульчакевіч і Ніне Філіманюк — абедзве з Беларускага агульнаадукацыйнага ліцэя ў Гайнаўцы.

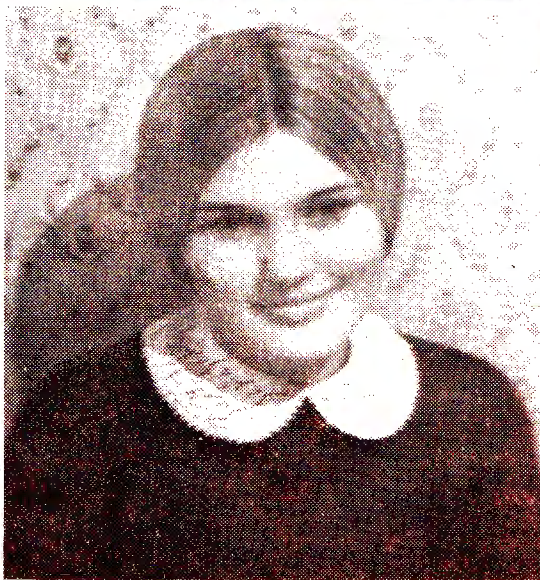
У маі 1971 года прымала Ёля ўдзел у агульнапольскім конкурсе разьбы па дрэве. Яе рэльеф, названы «Сава», быў узнагароджаны. Ёля атрымала 500 злотых і дыплом.

Мара Ёлі на будучыню: пасля школы паступіць у акадэмію мастацтва ў Варшаве.

Ёля любіць сваю школу і многа працы ўкладае ў яе дэкарацыю. Працуе таксама добра ў школьным гуртку ЗМВ.

(вл)

Фота А. Карпюк

СВІНАГАДОЎЛЯ БІРЫЦКІХ

Сям'я Міхася Бірыцкага складаецца з трох асоб — яго і бацькоў. Бацька — калека не можа хадзіць. Падчас нямецкай акупацыі, калі ён паехаў па дровы ў лес, ранілі яго немцы, там у лесе праляжаў ён на снягу ўсю ноч і адмарозіў абедзве нагі. І таму з хадзьбой цяпер бяда. Але нягледзячы на калецтва, ён выконвае шмат істотнай работы. Сын яго, Міхась, устае рана, напаўняе парнік бульбай і распальвае ў ім, а пасля ідзе ўпраўляцца з жывёлінай, бо ёсць яшчэ тры каровы, тры цялушкі і конь. Маці займаецца падрыхтоўкай снедання, абеда і вячэры, а бацька два або тры разы ў дзень таўчэ навараную бульбу для свіней, якую пасля сын носіць ім у карыты. І так усім хапае работы. Бірыцкія на працягу паўгода або васьмі месяцаў ад нараджэння парасяці ўкормліваюць кормнікаў ад 100 да 200 кг вагою. Такіх кормнікаў у мінулым годзе прадалі яны дзяржаве 20 штук. Свінагадоўля Бірыцкім аплочваецца. У год дае яна чыстага даходу больш 60-ці тысяч злотых.

Міхась Хмялеўскі

Беларуская літаратура

Аляксандар Баршчэўскі

ПЕРЫЯД XIX СТАГОДДЗЯ

«ТАРАС НА ПАРНАСЕ» — ЧАСТКА I.

Другая ананімная беларуская паэма XIX ст. адзначаецца большай ступенню арыгінальнасці, чым «Энеіда навыварат». Але і ў «Тарасе на Парнасе», як і ў «Энеідзе», маем дачыненне з наноснымі чужымі элементамі. Да гэтых элементаў адносіцца і гара Парнас, і прозвішчы старажытных багоў. Зразумела, што гэтыя элементы былі зусім незразумелымі і чужымі тагачасным беларускім сялянам. Трэба аднак памятаць, што ніколі нельга ацэньваць літаратурнага твора толькі з пункту гледжання адносін да яго тых людзей, для якіх ён быў прызначаны. У многіх грамадствах, не выключаючы сённяшняй эпохі, час ад часу паяўляюцца творы, якія не выклікаюць сімпатыі ні з боку чытача, ні з боку крытыкі. Часта аднак здараецца так, што пройдзе дзесяць, пятнаццаць ці сто гадоў, і грамадства пачынае бачыць у даным мастаку ці пісьменніку генія. Гэтак было з мастакамі Ван Гогам і Сезанам ці з польскім пісьменнікам Норвідам. Ван Гог за ўсё жыццё не прадаў ніводнай сваёй карціны. Калі ў 1900 годзе прэзідэнт Францыі наведаў мастацкую выстаўку, то экскурсавод затрымаў яго перад залай, у якой дэманстраваліся карціны Сезана і сказаў: «Прашу туды не заходзіць, бо там ганьба французскага мастацтва, там кучы «гною». Сёння паасобныя карціны Ван Гога ці Сезана каштуюць сотні, тысячы або мільёны доляраў.

Польскі пісьменнік Норвід памёр з бяды ў парыжскім прытулку, нікім не зразумелы і ўсімі пакінуты. Сёння шырокія колы чытачоў ставяць яго вышэй ад найбольш заслужаных у гісторыі літаратуры Польшчы пісьменнікаў.

А гэтыя ж няўдачы вялікіх майстраў слова і калісьці мелі месца ў XIX ст., якое ганарылася сваёй культурнасцю і сваім знаёмствам з літаратурай і мастацтвам.

Аб чым усё гэта сведчыць? Аб тым, што ў літаратуры не было, няма і не будзе аб'ектыўных мерак. ацэнак мастацкай вартасці твора. І таму вельмі рызыкуюць тыя (а такіх не бракуе да сёння), хто катэгарычна выказваецца на тэму такога ці іншага мастацкага ці літаратурнага твора, прарочачы яму ўдачу або крах у будучым. Вельмі нядаўна некаторыя гора-крытыкі толькі атакавалі такія ці іншыя факты ў мастацтве ці літаратуры. Прайшло дзесяць гадоў, па гэтых «крытыках» след прастыў, а творы, якія яны атакавалі, карыстаюцца ўсё большай папулярнасцю. Мастацтва не можа існаваць без пошукаў. Стаяць у мастацтве — значыць паміраць. Ісці наперад і шукаць — значыць блудзіць. Гісторыя адкажа, хто пайшоў у сваіх пошуках у сляпую вулачку, а хто вёў мастацтва на шырокую дарогу будучага.

Вернемся да «Тараса на Парнасе». Гэты твор, несумненна, быў пошукам і ён, як пасля аказалася, так ці інакш вёў нашу літаратуру ўгору, клікаў на Парнас, на зачараваную гару багоў і паэтаў.

«Тарас на Парнасе», — гэта вялікі прагрэс у параўнанні з «Энеідай навыварат». «Энеіда» амаль цалкам была залежнай ад старажытнага сюжэта, ад французскіх, рускіх і ўкраінскіх перарабак гэтага твора. Аўтар «Тараса на Парнасе» ўводзіць у свой твор якасна новы элемент, менавіта постаць беларускага селяніна Тараса. Гэта вачыма гэтага селяніна бачым усе падзеі, якія адбываюцца на Парнасе. Халопскім вокам глядзіць герой на высокія матэрыі і халопскім розумам іх ацэньвае. Ці такі прыём для беларускай літаратуры зусім новы? Не зусім. У такім прыёме ёсць пэўныя элементы з інтэрмедый. Там таксама часта выступаў селянін і, ацэньваючы такія ці іншыя з'явы, кампраміставаўся, бо ацэньваў прымітыўна, не разумеючы істоты тых рэчаў, на якія глядзеў. Калі так, дык магло б здавацца, што «Тарас на Парнасе» таксама напісаны з тым намерам, каб высмеяць беларускага мужыка, які, упаўшы ў яму, апынуўся на гары Парнас і, раззявіўшы рот ад здзіўлення, ацэньвае ўсё тое, што бачыць: ацэньвае і багоў і пісьменнікаў. Так аднак думаць — значыць, не разумець тых істотных змен, якія ў параўнанні з інтэрмедыямі бачым у «Тарасе на Парнасе». Несумненна, у характарыстыцы постаці Тараса ёсць пэўныя гумарыстычныя рысы. Аднак не яны акрэсліваюць характар гэтай постаці. Тарасу характэрная і кемлівасць і назіральніцтва, і самастойнасць ацэнак. і крытыцызм. Якраз у гэтай постаці ёсць тое, чаго не было ў постацях сялянскіх герояў з інтэрмедыяў. Гаворачы дакладней, у постаці Тараса многа таго, чаго было ў інтэрмедыйных сялянах мала, і мала таго, чаго ў сялянах з інтэрмедый было многа. Карацей — многа сур'ёзнага, мала камедыйнага. І таму трэба прызнаць рацыю выдатнаму беларускаму даследчыку і цікаваму чалавеку Мальдзісу, калі ён гаворыць:

«У адрозненне ад «Энеіды навыварат» расказ у «Тарасе на Парнасе» вядзецца ад імя беларускага селяніна, простага чалавека з народа. У вобразе Тараса ўвасоблены лепшыя рысы беларускага сялянства, беларускага нацыянальнага характару. Гэта — добрасумленны працаўнік, сціплы, ветлівы і кемлівы чалавек. На Парнасе ён трымае сябе ўпэўнена і натуральна. На пытанне багоў, «хто ён, ці не пісацель», Тарас з пачуццём уласнай годнасці адказвае, што ён просты, «палясоўшчык з Пуця-

Цёшча, яе дачка і зяць

Гадавала маці дачку, шкадавала яе, песціла, клапацілася так, каб ёй добра жылося. І так было. Дачка стала падрастаць, маляваццa і за хлопцамі аглядацца. Не слухалася разумных матчыных рад і крыўдзіла яе сваімі паводзінамі. Маці пабурчыць, пагневаецца і зноў душу аддае за дачку. Дачка была прыгожая, залётная, прывабная. Спадабалася яна грамадзяніну Зялінскаму, які марыў перш за ўсё аб тым, каб яго жонка была красавіца, каб была прыгажэйшая ад жонак яго калегаў. Зялінскаму не заўсёды падабалася лёгкадумнасць сваёй каханай, але думаў, што ён яе выхавае на добрую жонку.

Дык ажаніўся. І цёшча з імі стала жыць. Маці сцяною стаяла за дачкою. Ва ўсім вінаваты быў муж, ва ўсім мела рацыю дачка. Муж усё рабіў, каб утаймаваць сваю жонку. У іх было ўжо двое дзяцей, якіх любіў ён страшэнна. Цёшча таксама любіла дзяцей. Апекавалася ўнукамі лепей за матку. Сямейныя адносіны аднак пагоршыліся, і муж кінуў гэту хату і пасяліўся ў Гданьску. Пачаў намагацца, каб забраць дзяцей да сябе, бо ведаў, што не будзь бабкі — матка іх будзе крыўдзіць.

Час ішоў. Зялінскія развяліся. Зялінская вымушана была працаваць. Зрабіла вялікае манка, і забралі яе ў турму. Зялінскі не перастаў рабіць захады, каб забраць да сябе дзяцей. Але цёшча праўдзівыя і няпраўдзівыя аргументы прыводзіла падчас судовых працэсаў і заўсёды выйгрывала.

Бабка атрымоўвала рэнту. Але гэтага мала было на выхаванне дзяцей. Мусіла яшчэ цяжка працаваць. Пакідала маленькіх адных у хаце. Даробляла, каб дзецям купіць, што трэба. Была іх чулаю, сардэчнаю маткаю. Чакала дачкі з турмы. І дзеці чакалі матку. Туфлі маці ўрачыста перастаўлялі з месца на месца.

Аднойчы вярнуліся дзеці з прадшколля і ўбачылі маці. Радасці не было канца ў хаце. Але нядоўга. Маці стала свавольнічаць, стала туляць ва ўсю. Урэшце без ведама маці, з такім мужчынам, як сама, выехала з Беластока і не давала знаку жыцця. Праз нейкі час нехта са знаёмых паведаміў бабцы, што бачыў яе дачку ў Шчэціне ў акружэнні нейкіх п'яніц.

Бабка зразумела сваю памылку. Дабівала яе тое, што няслушна яна абвінавачвала зяця, што няслушна бараніла дачку. І ўрэшце паведаміла зяцю аб цяжкай сітуацыі дзяцей. Забраў ён сваіх дзяцей. Прапанаваў прыехаць жыць да яго і цёшчы.

Міхась Хмялеўскі

Высядзела. *Фота Цаф — Р. Сянько.*

НА САКОЛЬШЧЫНЕ

АБСЛУГА ГАСПАДАРА

Значна павялічылася выкарыстанне мінеральных угнаенняў у Сакольскім павеце. Сведчыць аб гэтым хаця б і тое, што ў 1965/66 гаспадарчым годзе прададзена іх тут 9.386 тон, а ў 1970/71 аж 21.285 тон. Адной з прычын гэтага была лепшая якасць тавару. Веды, атрыманыя ў часе сельскагаспадарчых курсаў, а перш за ўсё практыка, узбудзілі сярод гаспадароў большы давер да мінеральных угнаенняў. Але не толькі гэта.

Выкананне заданняў стала магчымым дзякуючы стварэнню новых пунктаў продажу, а таксама дзякуючы непасрэднай дастаўцы мінеральных угнаенняў да гаспадароў. У мінулым годзе ў Сакольскім павеце створаны дадаткова чатыры пункты продажу, дзе прададзена 2.452 тоны ўгнаенняў. Непасрэдна да сяліб гаспадароў дастаўлена 781 тона ўгнаенняў, а дзякуючы супрацоўніцтву з сельгасгурткамі, якія сваім транспартам забіралі тавар непасрэдна з вагонаў, прададзена больш 5 тыс. тон мінеральных угнаенняў.

Сёлета прадбачваецца арганізаваць новыя пункты продажу мінеральных угнаенняў на тэрыторыі ГРН Разадранка, Старая Камянка, Бомбля, Залесе і іншых. Гэтыя пункты будуць абслугоўваць прадстаўнікі гмінных спулдзельняў. Надалей у Сакольскім павеце будзе распаўсюджвацца продаж угнаенняў праз тарговых агентаў спулдзельні, якія будуць адначасова ўладкоўваць на месцы справы крэдыту. Па загаду гаспадароў спулдзельня будзе рабіць такія паслугі, як нагрузка, разгрузка, а таксама насыпанне ў мяшкі ўгнаенняў.

Паляпшаецца абслуга гаспадароў, якія купляюць кармавыя мяшанкі. Пункты продажу адкрыты ў Бабіках, Бомблі, Белавусах, Праслаўцы, Немчыне і Гэлме, а абслугоўваюць іх прадстаўнікі спулдзельні. Гаспадары, якія займаюцца птушкаводствам і прадаюць яйкі, могуць тут купіць корм для хатняй птушкі (3 кг корму за 1 кг яек).

Многа зроблена на пунктах скупкі жывёлы. За 3.600 тыс. зл. у мінулым годзе праведзена іх мадэрнізацыя, зроблены або адрамантаваны пляцы і даязныя дарогі, разгрузачныя рампы і т.п. Гмінная спулдзельня ў Саколцы арганізавала выплату на пунктах скупкі ў Бабіках, Саколцы і Бомблі. Арганізаваны таксама буфеты. У гэтым годзе распачнецца пабудова новых пунктаў скупкі ў Шудзялаве і Бомблі, а пункт скупкі ў Кузніцы будзе разбудаваны і атрымае новае абсталяванне.

Да канца 1975 года будуць пабудаваны новыя пункты скупкі жывёлы ў Бабіках і Падкамянцы. (ак)

ВАЛАЧОБНАЯ

Тонка-тонка канопэлька,
Давно віно зелено!
Ешчэ тонша панна Манька,
Давно віно зелено!
Хусты мыла, бель беліла,
Давно віно зелено!
Злоты персцень ізгубіла,
Давно віно зелено!
Злоты персцень ізгубіла,
Давно віно зелено!
Шчука-рыба ухапіла,
Давно віно зелено!
Ах вы, хлопцы-рыбалоўцы,
Давно віно зелено!
Закідайце шоўкоў невад,
Давно віно зелено!
Шоўкоў невад па той бэрэг,
Давно віно зелено!
І злапайце шчуку-рыбу,
Давно віно зелено!
І злапалі, расплаталі,
Давно віно зелено!
Злоты персцень адабралі,
Давно віно зелено!
Злоты персцень адабралі,
Давно віно зелено!
Той паненцы даровалі,
Давно віно зелено!
Просім панны надвор выйсці,
Давно віно зелено!
Надвор выйсці, дар вынесці,
Давно віно зелено!
Копу яек на поўмісок,
Давно віно зелено!
Коўбасэю акружыці,
Давно віно зелено!
Коўбасэю акружыці,
Давно віно зелено!
Белым сэром завэршыці,
Давно віно зелено!

Ад Марыі Гайдук 1908 года нараджэння, хутар Полымя, вёска Тарнопаль, Гайнаўскага павету, запісаў 25 лютага 1972 года Мікалай Гайдук. З магнетафоннай стужкі нотны запіс зрабіў Сяргей Лукашук.

вішча» (Гісторыя беларускай дакастрычніцкай літаратуры. Мінск 1969, с. 25).

Спрачаючыся з Мальдзісам адносна ўжытага ім слова «нацыянальны» ў адносінах да характару «Энеіды», мусім згадзіцца з ім, калі ён гаворыць аб нацыянальных рысах у характары Тараса. Сапраўды, першы раз беларускі селянін паказаны тут у натуральным, а не карыкатуральным выглядзе. Паказаны такім, як ёсць — без пачварнай дэфармацыі і без ідэалізацыі. Коласаўскія героі з «Новай зямлі» — Антось і Міхась, з крыві і косці беларусы, у нашым перакананні вядуць свой літаратурны радавод з «Тараса на Парнасе». Не значыць гэта, зразумела, што Колас, пішучы сваю паэму, браў узор з «Тараса на Парнасе». Меў ён крыніцы больш аўтарытэтныя. Гэтымі крыніцамі была ўласная сям'я пісьменніка, беларуская сялянская рэчаіснасць з пералому XIX і XX ст., але і літаратурных прычын нельга недаацэньваць. Часам бывае так, што нават сам пісьменнік не ўмее акрэсліць пасрэднага або непасрэднага штуршка, які быў прычынай задумы ці канцэпцыі твора.

Зрэшты, тэма палясоўшчыкаў, зразумела, паказаных у зусім іншым аспекце, чым у «Тарасе на Парнасе», гэта тэма вельмі частая ў беларускай літаратуры. Хопіць глянуць на творчасць Лучыны і многіх, многіх пісьменнікаў перыяду «Нашай Нівы». Хто ведае, ці да развіцця гэтай лініі ў нейкай ступені не прычынілася паэма «Тарас на Парнасе».

Пачатак на стар. 1

прапанавалі чытачы, да гэтага прызвычаіліся яны і так у далейшым пачалі яны называць нават рэдактара «Зоркі». «Дарагая «Зорка»! — пісалі і па сённяшні дзень пішуць дзеці. — Прыедзь да нас у госці. Будзем табе вельмі рады».

І «Зорка», г.зн. адзіны яе рэдактар, ехала, сустракалася, навязвала з дзецьмі і выхаваўцамі сяброўскія кантакты.

Яшчэ цяпер успамінаюць дарослыя, а 15 год назад — малыя чытачы з Ляшукоў, як да іх прыязджала «Зорка».

«Гэта была асабліва цёплая сустрэча з чытачамі, — успамінала пазней першы рэдактар «Зоркі» Вера Леўчук. — У школе не спадзяваліся майго прыезду. Час быў ужо пазнаваты. У школе вучняў ужо не было. Але праз некалькі хвілін амаль усе вучні былі ўжо ў зборы. Мяне гэта вельмі здзівіла. Я ведала, што вёска шырока раскінута, і дзеці так хутка сабрацца не могуць. Аказваецца, у гарцэраў школы была распрацавана спецыяльная сігналізацыйная сістэма. Кожны меў канкрэтнае заданне, і як толькі да яго даходзіў сігнал, перадаваны эстафетай, перадаваў яго далей, а сам бег у школу. Дык вось гэтая сістэма была прыведзена ў рух на вестку аб прыездзе «Зоркі». На развітанне дзеці ўручылі «Зорцы» цудоўны букет палявых кветак і правялі мяне далёка за вёску».

Гэта быў час, калі журналісты ў камандзіроўку яшчэ не ездзілі, як цяпер, спецыяльнымі аўтамашынамі, ды і аўтобусныя лініі ляжалі на Беласточчыне рэдкай сеткай. Тады — «хадзілі ў тэрэн». Даязджалі поездам ці аўтобусам да бліжэйшага прыпынку, а потым ішлі ў вёску за 5 ці нават за 8—10 км, начавалі там, пераходзілі ў наступную вёску і гэтак далей.

Усе гады свайго існавання «Зорка», як і «Ніва», старалася прыслухоўвацца да патрэб беларускіх школ, настаўнікаў, утрымлівала з імі частыя кантакты. Друкавала матэрыялы, якія маглі быць патрэбнымі настаўнікам і вучням на ўроках ці ў пазалекцыйнай працы.

Здаралася, што вучні ці настаўнікі прасілі рэдакцыю дапамагчы ім падшукаць адпаведны матэрыял, каб адзначыць нейкую гадавіну, падрыхтаваць тэматычна звязаную з гэтым песню ці верш.

Не было падручнікаў, дык «Зорка» друкавала творы класікаў беларускай літаратуры. А як толькі падручнікі былі падрыхтаваны ў выдавецтве да друку, але да вучняў яны маглі трапіць яшчэ толькі праз год, «Зорка» друкавала іх на сваіх старонках згодна са школьнай праграмай, каб хоць неяк аблегчыць гэты дакучлівы недахоп кніжак у школе. Чытачы прызвычаіліся карыстацца «Зоркай» на ўроках беларускай мовы, і гэтая добрая звычка засталася ў многіх школах і па сённяшні дзень. І ў гэтым, напэўна, вялікая заслуга настаўнікаў і выхавацеляў. Гэта яны, настаўнікі, дапамагалі нам, а мы ім, прывіваць у дзяцей любоў да роднай мовы, ахвоту да пазнавання роднай літаратуры, мы разам стараліся фармаваць ад малога ўзросту чалавека яго грамадскую і нацыянальную свядомасць.

Дзякуючы супрацоўніцтву з рознымі арганізацыямі, «Зорка» ўключалася ў гарцэрскія акцыі, заахвочвала і падтрымлівала дзяцей у іх цікавых і карысных задумах, вучыла паважаць людзей і дапамагаць старэйшым, любіць прыроду, збіраць фальклор і прадметы нацыянальнай культуры, ствараць школьныя куткі-музеі, паказвала лепшыя прыклады грамадскай актыўнасці вучняў.

У тое, як цяпер выглядае і аб чым піша «Зорка», значны ўклад настаўнікаў беларускай мовы. Гэта яны ў прыватных размовах, на сустрэчах у Беларускім таварыстве ці на настаўніцкіх канферэнцыях падтрымлівалі, хвалілі або крытыкавалі нашыя прапановы, артыкулы ці рубрыкі, прасілі больш пісаць аб тым ці іншым, падказвалі, на што добра было б звярнуць асаблівую ўвагу.

І мы стараліся рабіць так, каб настаўнікі маглі выкарыстоўваць матэрыял «Зоркі» ў сваёй штодзённай працы, каб іх вучні знаходзілі ў «Зорцы» цікавы і выхаваўчы змест.

Як нам удавалася гэта рабіць, ці спаўняем мы сваю ролю, аб гэтым найлепш ведаюць яны —настаўнікі, а таксама маладое пакаленне, былыя чытачы і карэспандэнты «Зоркі».

Мне, як цяперашняму рэдактару «Зоркі», вельмі хацелася б атрымаць хоць некалькі слоў ад настаўнікаў, супрацоўнікаў «Зоркі», асабіста пачуць заўвагі і прапановы.

Хацелася б вельмі таксама, каб адгукнуліся першыя карэспандэнты «Зоркі». Многія з іх пісалі вершы. Цікава, як склалася іх жыццё, ці прабавалі пісаць у старэйшым узросце. Аднаго з іх ведаем. Янка Цялушэцкі з Новага Ляўкова быў ад заснавання «Зоркі» яе карэспандэнтам. У адным са сваіх пісем Янка паведамляў, што ён, разам са сваім сябрам Юркам Бельскім, закончылі 7-ы клас на 5 і 4. Цяпер ён — журналіст «Нівы». Цікава было б ведаць, ці чытаюць нас цяпер былыя карэспандэнты «Зоркі» Генрых Берніковіч з Седліска, Коля Цімашук з Войшак, Марыся Алесюк з Парцава, Валодзя Галка са Шчытоў, Марыся Герасімюк з Навасадаў, Алесь Сегень з Трывежы, Оля Панько з Трасцянкі, Вечаслаў Цімашук з Будаў, Пеця Іванюк з Плёскаў і шмат, шмат іншых. Напэўна, многія з былых карэспандэнтаў жывуць, а некаторыя з іх настаўнічаюць у сваіх родных мясцінах, маюць сваіх дзяцей, якія таксама вывучаюць беларускую мову і пішуць да «Зоркі». Адгукніцеся...

Яніна Чэрнякевіч

СЛЕД ПАЛАВЕЦКІ

Белавежа... Чаму іменна так, а не інакш называецца гэтая зялёная жамчужына? Адкуль узялася такая назва?

Такое пытанне задаюць і звычайныя людзі, і ўмудроныя ведамі вучоныя мовазнаўцы і гісторыкі. Летапісы не пераказваюць нам, чаму пушча заімела такую назву. Таму і вучоныя выказваюць розныя здагадкі і меркаванні, спрачаюцца і да згоднага вываду ніяк дайсці не могуць. Быццам нейкі магутны «дух пушчы» зайздросна сцеражэ гэтую таямніцу і нікому не дазваляе яе раскрыць. Каб наш чытач мог сам крытычна глянуць на гэтыя меркаванні вучоных, падаем іх, зразумела, у неабходным скарачэнні.

1. У 1276 годзе валынскі князь Уладзімір Васількавіч, ва ўладанні якога знаходзілася тады значная частка Беласточчыны, як кажа Іпацьеўскі летапіс: «И посла Владимир мужа хитра, именем Алексу, иже бяше при отце его многы городы рубя... с тоземьци в челнох взверх реки Лосны абы где изнайти такого место город поставити; се же изнаед место... Князь же сам еха с боэры и со слугами и улюби место то... и потом сруби на нем город... созда же в нём столп камен высотою 17 сажен подобен удивлению всем зрящим на нань... и церковь постави... и украси ю иконы златыми и сосуды скова служебныя сребрены...»

Ад гэтага пабеленага абароннага стаўпа (у перакладзе на сённяшнюю мову — абароннай вежы) і мае паходзіць назва «Белавежа». Проста! Не зусім — слова «вежа» ў значэнні абароннага збудавання паявілася ў славян даволі позна, значна пазней, як назва «Белавежская пушча» ў дайшоўшых да нас дакументах.

2. У цэнтры пушчы знаходзіцца пасяленне Белавежа, ад яго і назвалася пушча, як, напрыклад, Крынкаўская пушча ад горада Крынак. Але аказалася, што пасяленне Белавежа паявілася каля 200 год пазней пасля назвы пушчы!

3. Вакол пушчы ёсць шмат пасяленняў, урочышчаў і рэчак, у назвах якіх выступае слова «Белая». Значыць, назва пушчы выводзіцца ад мясцовых назваў. Але зноў-такі, чаму ж пушча не завецца проста «Белай пушчай»?

4. У суседніх з пушчай ваколіцах ёсць шмат паселішчаў з словам «весь», напрыклад, Старая весь, Новая весь, Чорная весь і г.д. Магла калісьці быць і Белая весь або Белавесь, якая з бегам часу ператварылася ў «Белавеж». Але такога моўнага пераўтварэння («весь» «вежа») яшчэ ніхто не знайшоў, ды і яно немагчыма паводле законаў мовы. Чаму ж то яно мусіла якраз ні з таго ні з сяго аб'явіцца ў назве пушчы?

І тут мы, зусім не з журналісцкага абавязку, але з добрым намерам хочам дакінуць свае меркаванні, каб дапамагчы высветліць паходжанне назвы «Белавежа», спрабуем заглыбіцца ў гісторыю не каго іншага, як... стэпловых палавецкіх качаўнічых плямёнаў.

«Ну, яшчэ чаго! — усклікне наш чытач. — А можа яшчэ куды далей, напрыклад, у татараў пашукаеце радаводу назвы нашай Белавежы?!» Пазвольце. І аб татарах слоў некалькі будзе!... Але спачатку возьмем полаўцаў.

Полаўцы або куманы — гэта народ мангольскай расы, які склаўся з патомкаў сярэднеазіяцкіх хуннаў: чымугуняў, кыпчакоў і кангалаў. У XI стагоддзі полаўцы пранікілі ў басейн ракі Дняпра і пачалі весці працяглыя войны з Кіеўскай Руссю. Толькі князю Уладзіміру Манамаху (1053—1125) удалося іх разграміць і ўключыць у склад Кіеўскай дзяржавы. З таго часу полаўцы пачынаюць адыгрываць вялікую ролю ў рускай дзяржаве. Сустракаем іх у якасці вояў пры ўсіх удзельных князях рускіх. Асабліва ж любілі палавецкіх вояў князі галіцка-валынскія Раман Мсціслававіч (?—1205), Даніл Раманавіч (1201—1264), Васілька Раманавіч (1203—1271), Уладзімір Васількавіч — заснавальнік горада Камянца на рацэ Лясной у 1276 годзе (памёр ён у 1288 годзе). Атрады палавецкіх вояў удзельнічаюць амаль ва ўсіх збройных сутычках гэтых князёў з непрыяцелямі. Значыць, полаўцы жылі стала на тэрыторыі Галіцка-Валынскай Русі. Але гэтага мала. Полаўцы ў складзе дружын князёў галіцка-валынскіх прымалі вельмі актыўны ўдзел у барацьбе супроць яцвягаў і літоўцаў. Вялі сябе ў баях вельмі мужна, так, быццам бы выступалі ў абароне сваіх зямель супроць заядлых ворагаў. І гэта не выпадкова, бо палавецкія паселішчы знаходзіліся на руска-яцвяжскім паграніччы. Аб гэтым гаворыць назва вёскі Полаўцы ў Гайнаўскім павеце і значная колькасць назваў са словам «Кабыле», рассеяных па ўсёй Беласточчыне (Кабыля — у Сямяціцкім павеце, Кабылін — аж 7 вёсак у Высокамазавецкім, Кабыліна — у Сувальскім, Кабылінак — у Граеўскім, Кабылянка (Кабыле) — у Беластоцкім, Кабылякі — у Ваўкавыскім раёне Беларусі). Як вядома, полаўцаў празывалі «кабылякамі» таму, што яны гадавалі многа кабыл, даілі іх і з кабылега малака рыхтавалі любімы свой напітак — кумыс.

І зноў тут чытач наш заўважыць: «То ж пушча не называецца «Палавецкай» або «Кабыляцкай», нашто гэта ўсё?»

Хвілінку цярплівасці! «Вежамі» ў X—XIII стагоддзях славяне, асабліва ўсходнія славяне, называлі шатры, палаткі, юрты. Найчасцей гэтую назву ўжывалі ў адносінах да пераносных паселішчаў полаўцаў. «Вежа» ў тыя часы — гэта палавецкае паселішча. Мовазнаўцы на абшырным фактычным матэрыяле даказалі, што перасяліўшыяся народы, як правіла, даюць сваім новым сялібам старыя назвы са свае радзімы. Напрыклад, польскія эмігранты ў Амерыцы назвалі некалькі мясцовасцей, дзе яны цяпер там жывуць, Варшавай, а ўкраінцы ў Канадзе — Кіевам. Колішняя сталіца полаўцаў, якая знаходзілася недзе ў ніжнім цячэнні ракі Дона, называлася Саркел або Б е л а я в е ж а. Полаўцаў жа часам называлі ў Кіеўскай Русі «б е л а в е ж ц а м і», напрыклад у Іпацьеўскім летапісе: «В лето 6625» (у годзе 1117)... «Том же лете придоша Беловежьци в Русь».

І так, вывад напрошваецца сам. У сённяшняй Белавежскай пушчы недзе ў XII—XIII ст. ст. князі галіцка-валынскія, а найбольш, праўдападобна, ужо ўпамянуты князь Уладзімір Васількавіч, пасялілі значную колькасць полаўцаў з заданнем ахоўваць паўночныя рубяжы княства ад набегаў яцвягаў і літоўцаў. Пасяленцы-полаўцы і назвалі сваю сялібу імем сваёй сталіцы — Б е л а й в е ж а й.

Такім чынам да чатырох меркаванняў аб паходжанні назвы «Белавежа» даходзіць і наш пяты — палавецкі. Які з іх найбольш праўдападобны, няхай разважыць наш чытач.

Мікалай Гайдук

Фота Цаф — Р. Сянько

КУТОК ГАСПАДЫНІ
ШТО РАБІЦЬ, КАБ ДОБРА ЗВАРЫЦЬ

Велікодныя мазуркі

Мазуркі з'яўляюцца пірагамі, якія пякуць звычайна на Вялікдзень. Сёння падаем вам рэцэпты на два мазуркі.

ЦЫГАНСКІ МАЗУРАК

Неабходныя прадукты: 10 дэкаў фіг, 10 дэкаў разынак, 10 дэкаў сушаных марэляў (абрыкосаў), з якіх трэба выняць костачкі, а пасля парэзаць марэлі на палоскі, 10 дэкаў арэхаў ці міндалаў, ванілін, 10 дэкаў смажанай апельсіннай скуркі, 5 ячэк і 5—6 лыжак крухмалу, шклянка цукру.

Перш за ўсё трэба парэзаць дробна ўсе бакаліі і вымяшаць іх з паловай крухмалу. Жаўткі расцерці з цукрам і дробна нарэзаным ванілінам, альбо з ванільным цукрам, дадаць да іх бакаліі, пасля чаго моцна збітую пену з бялкоў (з перавернутай каструлькі пена не павінна вылівацца) і рэшту крухмалу. Усё лёгка размяшаць, вылажыць на бляху роўным двухсантыметравым пластом, (бляшку перад гэтым трэба змазаць маслам і пасыпаць мукой). Уставіць бляшку ў духоўку сярэдняй гарачыні. Мазурак доўга не пячэцца — усяго мінут 15. Перад падачай парэзаць мазурак на вузкія прамавугольнікі.

ШАКАЛАДНЫ МАЗУРАК

На цеста трэба ўзяць: паўкілаграма мукі, пачку маргарыну альбо масла, 3 жаўткі, 10 дэкаў цукровай пудры, скурку, сцертую з лімона.

На паліўку бярэм: шклянку густой добрай смятаны, дзве шклянкі цукру, палачку ваніліну, дзве поўныя лыжкі какао (можна таксама замест какао ўзяць плітку шакалада, распушчанага на пары), два ячэйкі, шклянку пасечаных арэхаў. Усе прадукты, прызначаныя на цеста, пасячы, хутка замясіць цеста, і, калі магчыма, уставіць яго на гадзіну ў халадзільнік. Пасля гэтага разлажыць цеста паўсантыметравым пластом на вялікую бляшку, робячы навокал крыху вышэйшы бераг. Пячы ў моцна нагрэтай духоўцы, пакуль цеста не будзе мець залатога колеру.

Падрыхтаваць паліўку: размяшаць у місачцы смятану з цукрам, дадаць палачку ваніліну, паставіць на сярэднім агні і ад хвіліны, калі закіпіць, варыць дакладна 10 мінут, памешваючы час ад часу. Зняць з агню, хвіліну расціраць, а калі паліўка пачне гусцець — дадаць какао альбо шакалад, два сырыя жаўткі, яшчэ хвіліну мяшаць, пасля чаго дадаць пену з бялкоў. Лёгка вымяшаць паліўку, вылажыць яе роўным пластом на спечанае цеста, пасыпаць зверху арэхамі, уставіць на 5 мінут у духоўку сярэдняй гарачыні.

Рэзаць цеста, калі яно астыне, на вузкія прамавугольнікі.

Добры мазурак у хаце на Вялікдзень будзе спрыяць добраму настрою і дасканаламу самаадчуванню ўсёй сям'і, асабліва дзяцей, ды і гасцей.

Гаспадыня

ЯЎГЕН БЕРАЗНЯК

„Я"-„ГОЛАС"

МАЁР ВІХР РАСКАЗВАЕ ПРА СЯБЕ І СВАЮ РАЗВЕДКУ

«ПАУЛЬ» З БУХЕНВАЛЬДА

За некалькі дзён выкапалі зямлянкі. Нацягалі хвоі, сена — і зімовая кватэра гатова.

У Явожэ застаўся наш баец з ваеннапалонных.

Андрэй — паляк. З-пад Шапятоўкі. Ведае добра і польскую, і нямецкую мову. Тадэк па нашай просьбе ўгаварыў мясцовую ўдаву. Тая дзеля агульнай справы дала сваю згоду. Згулялі вяселле. І застаўся Андрэй у Явожэ, увайшоў у сваю ролю. У доме маладажонаў мы зрабілі явачную кватэру. Андрэю я загадаў у лагер не з'яўляцца.

— Таварыш капітан...

Расплюшчыў вочы — Андрэй. Па твары бачу: здарылася штосьці важнае.

— Чаму парушыў загад?

— Ноччу з'явіліся двое — мужчына і жанчына. Мужчына гаворыць па-нямецку. Жанчына перакладае. Пыталіся вас. Просяць, каб мы дапамаглі перапраўіцца ў атрад.

Сон як рукой зняло. Бяру Забаронека, Яўсея — і ў Явожэ. Госці якраз снедалі. Яешню з апетытам аплятаў рослы мужчына. На першы погляд, гадоў 35—40. Твар валявы, рашучы. На лбе — глыбокі барвовы шрам. Жанчына значна маладзейшая. Убачыўшы нас, страпянулася. На пальцы ў яе я заўважыў абручальны пярсцёнак.

Мужчына ўстаў нам насустрач.

— З кім маю гонар? Я — прадстаўнік савецкага камандавання.

— Таварыш савецкі, — узрадавалася паненка, — то добжэ, бардзо добжэ. Пауль не разумее ні па-польску, ні па-расійску. Пауль — камуніст.

З блытанага расказу на польска-рускім жаргоне вырысоўвалася наступнае.

Пауль Штумпф, зняволены № 13378, доўгія гады знаходзіўся ў Бухенвальдзе. Прайшоў усе кругі пекла: дарогу смерці, каменяломню, камеру — адзіночку ў бункеры.

У 1943 годзе — як-ніяк немец — трапіў у лагерную канцылярыю. Наладзіў сувязь з інтэрнацыянальным падполлем. Многіх асуджаных выратаваў ад смерці, мяняючы нумары, апазнавальныя знакі.

Здарылася так, што начальнік Пауля атрымаў новае прызначэнне — у Асвенцім. Узяў з сабой зняволенага № 13378. Цаніў за почырк і акуратнасць.

—У Асвенціме, — закончыла свой расказ паненка з пярсцёнкам, — мы сустрэліся. Дапамаглі адзін аднаму ўцячы.

Магда, так звалі паненку, дадала, што ў Пауля вельмі важныя звесткі для савецкага камандавання. Яна штосьці шапнула госцю. Яго спакойны твар ажывіўся.

— Я, — заявіў ён, — бачыў Тэльмана. Ведаю, дзе ён цяпер. Правадыра нямецкіх рабочых можна выратаваць.

— Але ж было, — кажу, — афіцыяльнае паведамленне ў нямецкіх газетах: Тэльман загінуў у канцы жніўня ў час налёту амерыканскай авіяцыі.

Магда пераклала. Пауль рассмяяўся:

— Звычайная правакацыя, правакацыя нацы, разлічаная на прасцячкоў. Гітлер баіцца, а ў цяперашніх умовах гэта натуральна, якіх-небудзь спроб выратаваць, вызваліць Тэльмана. Таму і прыдумаў ліпу з бамбёжкай. Яго трымаюць, — настойваў на сваім Пауль, — у адзіночных камерах дзесяць гадоў дзеля іншай мэты. Забіты Тэльман стане рана ці позна сцягам новай Германіі. Зломлены ж, здраднік — яе ганьбай.

— Што вы прапануеце?

— Я ведаю, дзе яго трымаюць у найстражэйшай ізаляцыі, без імя, проста пад нумарам. У мяне ёсць план выратавання.

Я стрымліваў сябе, задаваў пытанне са шпількай, але, праўду кажучы, усё ва мне радавалася: Тэльман жывы. Тэльмана можна выратаваць.

— Добра, — сказаў я Паулю, — пастараюся звязацца з камандаваннем. Да адказу вы нашы госці.

У лагеры нас ужо чакаў Гардый. Я кацётка расказаў яму змест нашай размовы з Паулем. Госць Гардаму чамусьці не спадабаўся:

— Не веру швабу.

Гардый пайшоў і праз гадзіну вярнуўся ў суправаджэнні цыбатага рыжага хлопца. Аказалася, той таксама пабываў у Бухенвальдзе. Пауль узрадаваўся камраду. На ўсе пытанні адказваў грунтоўна, з веданнем такіх дэталей, якія могуць быць вядомы толькі чалавеку адтуль.

Я выйшаў праводзіць Гардага і рыжага.

— Ну як?

— Быў ён, быў у лагеры. Мне нават твар яго здаецца знаёмы. І гэтыя папярочныя шрамы на лбе. Дзе я яго бачыў?

Гардый стаяў на сваім:

— Не спяшайцеся. Езус Марыя, толькі не спяшайцеся з запытаннем камандаванню. Трэба праверыць.

Крыху раней мы атрымалі такую радыёграму:

«Голасу. Папярэджваем, што гестапа закідае ў партызанскія атрады і разведгрупы сваіх агентаў, пераапранутых у

ТРЫБУНА чытачоў

СТАРШЫНЯ, ЗМЯНІЦЕСЯ!

У нас, у Трасцянцы (Гайнаўскі павет), існуе КГВ. Працуе нядрэнна. Шмат дапамогі атрымліваем мы ад мясцовых настаўнікаў. Толькі сельгасгурток на чале з былым прэзасам Янам Сцепанюком, а цяперашнім старшынёй ГРН, ставіцца да нас непрыхільна. Перад святам жанчын сабраліся мы і хацелі, каб Старшыня пусціў нас у залу пасяджэнняў ГРН. Але ён спецыяльна загадаў сторажу, каб той не адамкнуў будынка. Хадзілі мы па вёсцы і шукалі Старшыню. Знайшлі. Было пасяджэнне праўлення сельгасгуртка. Але ён не згадзіўся пусціць нас у памяшканне рады, пачаў нас дражніць і абазваў брыдкімі словамі. З гэтым мы пайшлі. Жанчыны ўзнялі шум. Кажуць, калі наша арганізацыя нічога не вартая, дык не трэба збірацца і працаваць у ёй. Але загадчык школы да гэтага не дапусціў, пазволіў нам сабрацца ў школе. 8 сакавіка таксама сабраліся мы ў школе. Быў скромны прыём, падарункі жанчынам — членам КГВ.

У сельгасгуртку змянілася праўленне, дык хацелі б мы з новым праўленнем лепш супрацоўнічаць, чым дагэтуль. І хацелі б мы, каб нейкія словы падзейнічалі на нашага Старшыню.

Члены КГВ з Трасцянкі

ПАРНАСік
ЧЫТАЛЬНІЦКАЯ ЛІТСУПОЛКА НА НЕГАРАНТАВАНЫХ ПАЯХ

МАЯ БЕЛАСТОЧЧЫНА

Беласточчына, зямля радзімая
І прыгожая, як дзяўчыны.
Такой як ты, любімая,
Не знайду ў свеце краіны.

Ты цешыш усіх сваёй красою
У кожны года час
Тады, як ўстанем мы з расою,
І ў позні вечаровы час.

Надыходзяць дні вясны,
Буйна ўзыходзіць збожжа.
Прыляцяць да нас буслы,
Ах! Як тут вясной прыгожа!

А як прыйдзе летні час,
Пахнеш хлебам і ясьмінам,
Кожны цешыцца з нас
Несмяртэльнай той краінай.

Цудная зямля асенняю парой
Прыбрана каляровымі лісткамі.
А лясы, поўныя грыбоў,
Вабяць нас ядловымі кустамі.

А якая ж ты прыгожая зімой!
Укрыта ў белай пярыне;
Цяпер тут такі спакой,
Як у ціхай соннай краіне.

Беласточчына! Маці радзімая!
Ты мой родны кут!
Цяпер я ведаю, любімая,
Маё месца толькі тут.

Галіна Верамеюк — вуч. I ц кл. беларускага ліцэя ў Бельску Падляшск.

Дарагое Сэрцайка!

Я жыву на вёсцы і працую на гаспадарцы. Мне амаль 18 год. І вось што здарылася. Пару месяцаў таму назад пазнаёмілася я з Андрэем, якому 24 гады. Ён прыгожы і вельмі прыстойны хлапец. Спадабаўся мне, а таксама і маім бацькам. Ён вучыцца ў вышэйшай школе на апошнім курсе. Неўзабаве стане інжынерам. Ад'язджаючы, Андрэй гаварыў мне і маім бацькам, што калі скончыць школу, будзе прыязджаць часцей і ажэніцца са мной. Бацькі мае адкрыта яму гаварылі, каб ён глянуў на тое, што я закончыла толькі пачатковую школу, а ён мае вышэйшую. Аднак ён адказаў, што для яго гэта няважна, бо ён пастанавіў ажаніцца з вясковай дзяўчынай.

Але цяпер Андрэй да мяне не прыязджае, бо мае многа заняткаў, так ён гаварыў.

Парай, Сэрцайка, што мне рабіць. Ці, калі вернецца Андрэй, выйсці за яго замуж, ці ўвогуле не дурыць сабе ім галавы. Баюся, што, калі выйду за яго замуж, могуць быць у нас непаразуменні. Парай, ці вернецца Андрэй да мяне, ці варта чакаць і выходзіць за яго замуж? За параду буду табе вельмі ўдзячна.

Эля з Гайнаўшчыны

Эля! Здаецца мне, што зарана яшчэ гаварыць аб замужастве, бо Андрэй яшчэ вучыцца, а табе не споўнілася нават 18 год. Але раю табе глянуць на гэтую справу больш скептычна. Бо не падабаецца мне, напрыклад, што Андрэй сказаў табе «ён пастанавіў ажаніцца з вясковай дзяўчынай». Ці гэта мода? Маем тут права думаць усяляк. Інакш жа ж выглядала б, калі б Андрэй сказаў, што хоча з табой ажаніцца, бо пакахаў цябе (а не таму, што абавязкова мусіць быць вясковая дзяўчына). На жаль, непаразуменні з прычыны, калі адзін з супругаў адукаваны, другі — не, бываюць, але не мусяць быць. Гэта залежыць ад іх саміх — ці яны пажаніліся з вялікімі пачуццямі, ці па іншай прычыне. Што датычыць справы прыезду Андрэя да цябе, таксама ўсяляк можна думаць: або заняткі, або што іншае. На маю думку, дык ты, Эля, не заглыбляйся замнога ў гэтую справу. Пачакай, пабачыш, што будзе далей. Ты яшчэ маладая і не маеш патрэбы спяшыць. Час усё высніць, а домысламі няма патрэбы сушыць галавы.

Жадаю ўсяго найлепшага!
Сэрцайка

КАГО ВІНАВАЦІЦЬ?

Час ад часу на нашых вёсках можна яшчэ ўбачыць жабруючых цыганоў. Гэта бывае рэдка, аднак бывае. 12 сакавіка г.г. у Махнатае аднекуль прыбылі аж чатыры цыганкі. Яны хутка разышліся па хатах за данінай. Таксама вельмі хутка і «сплылі» з вёскі. Чаму? Хіба каментарыі лішнія. У такім выпадку, каго тут Вініць, ці цыганоў, якія ўсё ж такі не адвучыліся яшчэ жабраваць, хаця ім вельмі многа ўвагі прысвячае дзяржава, ці саміх сялян, якія таксама яшчэ не адвучыліся даваць?

Алеся

ДЗЕ ЯКАЯ МОДА

У многіх вёсках пайшла мода на тэлевізары. Купляюць іх масава. У Дубічах Царкоўных тэлевізараў 23, у Тафілаўцах — 14, многа ў Грабаўцы.

Але ёсць таксама вёскі, дзе сяляне тэлевізараў не купляюць: вёскі Тапаркі, Істок, Карыціска. Тут у хатах тэлевізараў няма. Тут купляюць сельскагаспадарчыя машыны: касілкі, сеўнікі, нават трактар. Тут кажуць: навошта мне тэлевізар — людзі не будуць вылазіць з хаты. Як сам захачу паглядзець — ёсць тэлевізар у святліцы.

Кожны глядзіць па-свойму.

П. Дубовіч

САМАГОНШЧЫКІ

15 сакавіка г.г. у выніку ўзмоцненага дзеяння па ліквідацыі самагонаварэння КП МО ў Гайнаўцы дабілася наступных вынікаў:

1) У Яна Шыманюка, с. Валерыяна, 64 гады, селяніна (6 га), пражываючага на хутары Венцкі, знойдзена 5 літраў самагонкі і апаратуру да прадукцыі яе;

2) у Валянціны Варанецкай, д. Канстанціна, 36 год, удавы (на ўтрыманні 3 дзяцей), пражываючай у Бабяй Гары, знойдзена 3 літры самагонкі і 50 літраў брагі;

3) у Аляксандра Зубрыцкага, с. Хведара, 41 год, пражываючага ў Бабяй Гары, знойдзена 1 літр самагонкі і 40 літраў брагі;

4) у Анны Мацкевіч, д. Канстанціна, 47 год, незамужняй сялянкі (8 га), пражываючай у Семяноўцы, знойдзена 3/4 літра спірту;

5) у Генавефы Манькоўскай, д. Момута, 48 год (нідзе не працуе), пражываючай у Навасадах, знойдзена 1/2 літра самагонкі.

МЁРТВАЯ СВЯТЛІЦА

У вёсцы Гаркавічы (Сакольскі павет) ужо 16 год існуе святліца. Але ў ёй няма светліцовага і не адбываюцца светліцовыя заняткі. Служыць яна толькі для сходаў і танцаў.

Не можна сказаць, што мясцовыя ўлады зусім не цікавяцца святліцай. Аддзел культуры ў Саколцы купіў столікі і крэслы (ужо паламаны). Прэзідыум ГРН у Бабіках прызначыў грошы на дах і печы. Шмат грошай пайшло на святліцу. Патрэбны аднак тут светліцовы (хоць на паўштату) і тэлевізар. Варта знайсці на гэта грошы, каб не была святліца толькі з назвы. Мясцовая моладзь таксама павінна больш клапаціцца аб сваёй святліцы. Будынак някепскі і, калі ўлажыць у яго крыху грамадскай працы, можна давесці яго да поўнага парадку.

А. С.

ЯК ЗАБЯСПЕЧЫЦЬ КРАМЫ

Каб купіць у нас гузік, іголку ці нейкую нітку, трэба ісці ў Трасцянку, а калі там няма гэтага тавару, дык у Цялушкі (каля 10 км), а то і ў Беласток (аўтобусам). Такія выпадкі здараюцца ў вясковых крамах, размешчаных на тэрыторыі ГРН Трасцянка, на якой дзейнічае 5 новых крамаў (ГС Нарва).

Вядома, спажывецкія гаспадарча-прамысловыя тавары дастаўляе сюды непасрэдна ПЗГС з Гайнаўкі. Прадаўшчыца піша толькі заказ. А каб атрымаць гузікі, іголкі і ніткі, дык прадаўшчыца павінна ехаць сама ў Бельск у міжпавятовую гуртоўню. А ёй не хочацца ехаць, бо гэта дробны тавар з грашовымі цэнамі. Ну, дык вясковым жанчынам трэба за гузікам ехаць у горад, траціць дзень і замест грашоў — залатоўкі.

Вельмі мяне цікавіць, што аб тэтым думае праўленне ГС. Яно ж непасрэдна адказвае за забеспячэнне сваіх крамаў. І ў іх павінны быць не толькі гузікі, але і такія тавары, як гумовыя боты, ватоўкі і іншая рабочая вопратка. А гэтага тавару ў міжпавятовай гуртоўні вельмі многа. Трэба толькі паклапаціцца, і ён знойдзецца ў вясковых крамах. Будуць большыя тавараабароты, і сяляне будуць задаволены.

М. Л.
Гайнаўскі павет

цывільную форму або пад выглядам савецкіх ваеннапалонных. Будзьце асцярожныя. Паўлаў».

Няўжо Пауль і Магда таксама правакатары? Не верыцца. Трымаюцца вельмі проста. Але чаму Пауль так не падабаецца Гардаму? І Ольга паўтарае: «Не веру, не веру».

Выклікаў Метэка. Былы целаахоўнік Ольгі хадзіў у нас у сувязных. Толькі раніцай прыйшоў ад Гразы.

...Пауль і Магда ўвесь дзень прасядзелі ў зямлянцы, якую мы ім адвялі. Вечарам я запрасіў іх у сваю зямлянку павячэраць. Метэк, як было дамоўлена, толькі і чакаў гэтай мінуты. Залез пад нары Пауля, затаіўся. Вярнуліся госці падпіўшыя. Тут жа заснулі. Метэк таксама задрамаў. Прачнуўся ад сярдзітых галасоў. Магда шэптам распякала Пауля. Той адказваў... па-польску...

Раніцай наш повар паклікаў гасцей на снеданне. Метэк кінуўся да мяне. Мы ўзялі іх у час снедання, сытых, калі яны паверылі ўжо ў сваю шчаслівую зорку. Прыбег Гардый:

— Аддай іх нам, капітан Міхайлаў. У мяне на правакатараў нюх. Люблю з імі размаўляць.

Спачатку «нашы госці» абураліся арыштам, паўтаралі свае адказы. Першай загаварыла Магда. Так, агенты гестапа. На вочных стаўках грызліся, быццам саранча ў шклянцы, і, усё яшчэ на штосьці спадзеючыся, тапілі адзін аднаго. Пауль сапраўды быў і ў Бухенвальдзе, і ў Асвенціме, але не зняволеным, а наглядчыкам, потым начальнікам аддзела. І па сумяшчэнню — падсадным шпікам, у польскім блоку. Пад Данцыгам калісьці вучыўся ў польскай школе, добра ведаў мову. Збітага, яго падсаджвалі на тыдзень у блок, да навічкоў, якія не вельмі разбіраліся ў тонкасцях лагернага жыцця. К канцу тыдня з польскага барака ў бункер пераводзілі ўсіх, каго заносіў у свой спіс Пауль. Адводзілі і яго ў той жа бункер, камеру — пакой. Пауль лічыў за лепшае жыць побач са сваімі ахвярамі.

Магду Пауль сустрэў у лагерным публічным доме. Яна таксама станавілася падсадным шпікам у жаночым бараку. Апрацоўваў Магду той жа Пауль. Аднойчы паляк, які пабываў у бункеры і цудам вырваўся адтуль, пазнаў Пауля ў бараку і паспеў паведаміць аб гэтым новай партыі зняволеных — удзельнікам Варшаўскага паўстання. У першую ж ноч Пауля звязалі, збілі. Раніцай яго знайшлі паўзадушаным. Выратаваў жалезны арганізм. Пасля гэтага выпадку начальства вырашыла выкарыстаць Пауля з яго напарніцай на новай рабоце.

Мы судзілі іх імем польскага і савецкага народаў. Мне першаму давялося аб'явіць прыгавор на рускай мове. Гардый прачытаў на польскай. Рыжы па даручэнню двух атрадаў аб'явіў:

— Цум тод!

Пауль сам выкапаў яму. Сабе і Магдзе. Паставілі іх да дзвюх соснаў. Магда ў апошнюю мінуту абхапіла галаву рукамі і куля прабіла «абручальны» пярсцёнак.

(Працяг будзе).

наша ПОШТА

«Мікалай Мартынюк, Старое Беразова. У вашай справе параімся з юрыстам і дамо пісьмовы адказ.

«Чытач». Вершаў ананімных не друкуем.

«Тамарка з Карыціск». Інфармацыя добрая, але ананімная, таму не можам яе змясціць.

ЧЫТАЙЦЕ І РАСПАЎСЮДЖВАЙЦЕ „НІВУ"!

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

„Język zwierząt" (radz.), 11—12. „Cena strachu" (franc.), 13—14. „Perła w koronie" (polski), 15—16.

Нараўка

„Cudowna lampa Aladyna" (franc.), „Gott mit uns" (jugosł.), 12—16.

Нарва

„Motodrama" (polski), „Pogoń za Adamem" (polski), 12—16.

Чыжы

„Pierścień księżnej Anny" (polski), „Unkas — ostatni Mohikanin" (rumuński), 12—16.

Дубічы Царкоўныя

„Prom" (jugosł.), „Poludnik zero" (polski), 12—16.

Арэшкава

„Na torze czeka morderca" (czeski), „Przeciw Wranglowi" (rumuński), 15—16.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

„Nad jeziorem" (radz.), 12—16.

Орля

„Kłopotliwy gość" (polski), „Timo Rinnelt porwany" (NRD), 12—16.

Райск

„Rezydent wywiadu" (franc.), „Tagebuch" (polski), 12—16.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі

„Między wrześniem a majem" (polski), 11—12. „Tylko umarły odpowie" (polski), 13—14. „Przystań" (polski), 15—16.

Шудзялава

„Los Golfos" (hiszpański), „Niezawodni przyjaciele" (rumuński), 12—16.

Янаў

„I znów skaczę przez kałużę" (czeski), 12—16.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц

„Wiryneja" (radz.), 11—12. „Człowiek z M-3" (polski), 13—14. „Manewry Dniepr" (radz.), 15—16.

Мельнік

„Grawitacja" (jugosł.), 11—12. „Zbrodniarz, który ukradł zbrodnię" 13—14. „Siedem dziewcząt kapitana Zbrujewa" (radz.), 15—16.

Мілейчыцы

„Jesienny dzień" (wietnamski), 11—12. „Kto śpiewa nie grzeszy" (jugosł.), 13—14. „Morderca w domu" (węgierski), 15—16.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя

„Topkapi" (USA), „Polowanie na mężczyznę" (franc.), 12—16

Новы Двор

„Czerwony namiot" (radz.), 12—16.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wrzystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23.

BZGraf. Nakład 7523 T-3

Дванаццатая клёпка

Не пашчасціла Палікару на жонку. Пра яе казалі, што яна дурная, як авечка.

Вяртаецца з поля дамоў, дык саб'ецца з дарогі і, калі не ў суседнюю вёску, дык у чужую хату ўпрэцца. Мые бялізну на рэчцы, а паласкаць нясе ў яміну, што пад хатай свінні вырылі. Збярэ Куліна смятану ў гарлачык і занясе яе парасятам. А з сыраквашы масла б'е...

Як забачыць Палікар дзівацтвы жонкі, усякі раз скажа:

— Што будзеш рабіць — няма ў бабы дванаццатай клёпкі!

Задумалася Куліна, дзе знайсці тую, дванаццатую клёпку.

Паехаў аднаго разу Палікар на млын, засталася Куліна дома адна. Рашыла, пакуль муж вернецца з млына, дык яна нітак напрадзе. Прывязала да прасніцы кудзелю, а нітка атрымліваецца то з вяроўку, то з конскі волас.

Вуліцай, чуе Куліна, бондар ідзе:

— Каму цэбры ладзіць, абручы набіваць!

Паклікала Куліна ў хату бондара.

— А ці можаце вы ўставіць клёпку? — пытае бондара.

— У кадушку ці цэбар?

— Мой Палікар кожны раз кажа, што ў мяне нібы дванаццатай клёпкі не хапае.

— А-а, разумею, — усміхнуўся ў рыжыя вусы бондар. — Дванаццатую можна зрабіць. Толькі яна дарагая. Тры рублі серабром каштуе.

— Няхай сабе, я заплачу, рабіце...

Вярнуўся Палікар з млына. Распрог каня, у свіран завалок мяхі з мукой. Зайшоў у хату.

— Давай, Куліна, есці, бо здорава прагаладаўся.

— Зараз, але ты раней паглядзі, што ў мяне ёсць.

Зірнуў Палікар, а ў жонкі на галаве прыладжаны шыкоўны арэхавы абручык. За правым вухам — тырчыць клёпка.

— Хто ж гэта, Куліна, цябе так упрыгожыў?

— Бондар. Цяпер ты, Палікар, не скажаш, што ў тваёй бабы няма дванаццатай клёпкі.

Байкі ў прозе

ПРЫНЯЛІ МЕРЫ

Асёл прызначыў лісіцу загадчыцай птушніка. А неўзабаве барсук-рэвізор склаў акт: «Ад курэй засталося адно пер'е. Трэба прыняць меры».

І прынялі... Уладкавалі лісіцу ў гусіны трэст эканамістам.

ПЕРАСТАРАЎСЯ

Замок строга прытрымліваўся правіл — нікому не адкрываць сваіх сакрэтаў. Урэшце гэтак заржавеў, што да яго не маглі падабраць аніякага ключа і выкінулі на сметнік...

ЗАГАНАРЫЛАСЯ

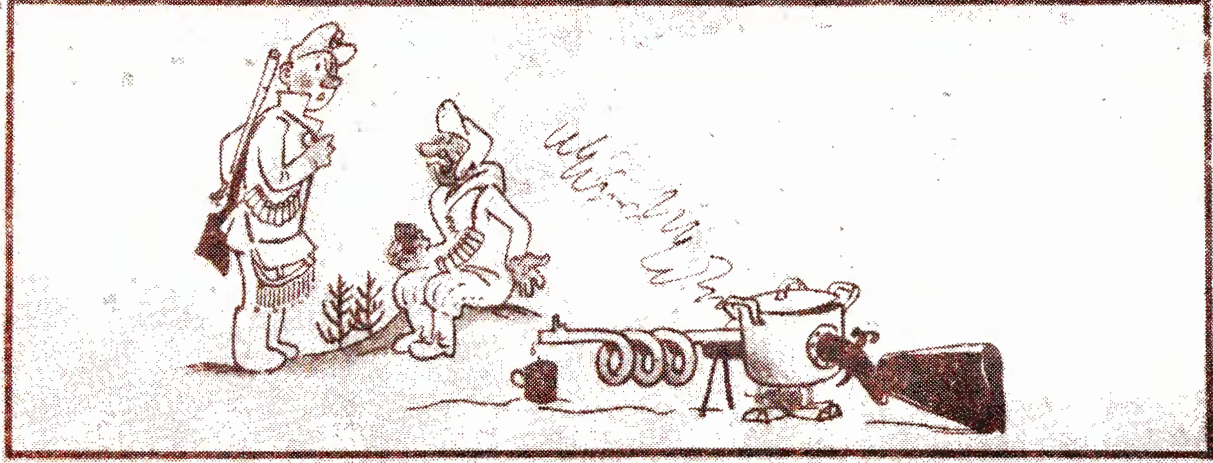
Муха пагардліва сказала камарам:

— Вы — драбяза, а ў мяне вялікая будучыня.

— Адкуль ты ўзяла?

— Выхвалякі зробяць з мяне слана.

Рыгор Бохан

— *Сам ведаеш: ну, якое цяпер паляванне!*

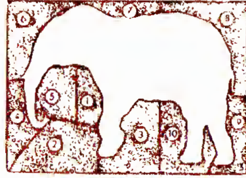

Талаваломка

Вызначце X і замест кропак знайдзіце адпаведныя цыфры.

78... 9=13. 77.X

Адказ на заданне з папярэдняга нумара:

ПРЫЧЫНА

— Як бы, мілы суседзе, зрабіць, каб музыка ў вас гучала цішэй?

— Няўжо вы са сваімі гасцямі хочаце раней іспі спаць?

— Не, што вы! Проста мае госці рвуцца ў вашу кватэру танцаваць.

ГАНАРОВАЕ ЗВАННЕ

— Тата, што такое ганаровае званне?

— Гэта калі мама называе мяне галавою сям'і.

НЕ ТОЕ МЕСЦА

— Ты, гаворыць, Мікола, у горадзе лекцыі чытаеш, можа выступіў бы перад землякамі?

— Дык у вас жа добрай трыбуны няма.

УБАЧЫШ

— Мама, — пытае маленькі хлопчык, — чаму тата ўвесь час гаворыць цёці Мані: «Мой мілы анёл?» У яе ж і крылаў няма.

— А вось ты хутка ўбачыш, як цёця Маня выляціць з нашага дома.

ХВОРЫ

Аднойчы раніцай Валеры
Пагрукаў да Міколы ў дзверы:
— Дапамажы, браток Мікола,
Учора цюкнула мне ў голаў,
І сёння так баліць з начы,
Ну, хоць ты немачу крычы!
Мікола кажа: — Ты, Валеры,
Не панікуй, мы прымем меры.
Каб не дайшло зусім да скону,
Я дам табе пірамідону.
Зірнуў Валеры на Міколу:
— А ці няма ў цябе расолу?

Т. Зотаў

— *Доктар, я ж першая!..*

НУМАР

Італьянскаму кінаакцёру Уго Таньяці ў адной сцэне трэба было зрабіць наступнае: абняць за шыю тыгра (сапраўднага) і пакачацца з ім у абдымку па падлозе. Артыст катэгарычна адмовіўся выконваць гэты нумар. Не дапамаглі і ўгаворы рэжысёра, які даказваў, што жывёліна нарадзілася ў Італіі і выкармлена малаком з соскі. Уго Таньяці на гэта адказаў:

— Я таксама нарадзіўся ў Італіі і таксама выкармлены малаком праз соску. Але тым не менш я з вялікім задавальненнем ем мяса...

У ПАРЫЖЫ

Веласіпедыст, які ехаў на вялікай хуткасці, збіў жанчыну.

— Ну, мадам, — сказаў ён, дапамагаючы ёй падняцца, — лічыце, што вам вельмі пашанцавала.

— Як вы можаце так гаварыць? — абурылася жанчына.

— Ды бачыце, мадам, звычайна я ваджу пяцітонны грузавік.

ЗАГАДКА

— Ці можаце вы назваць мне жывёлу, якая мае вочы, а не бачыць, мае ногі, а не ходзіць, скача вышэй, чым самы вялікі будынак у нашым горадзе? — спытаў хлопчык у гасцей сваіх бацькоў.

Госці вельмі доўга спрачаліся — што гэта за жывёла, але адказу не знаходзілі.

— Гэта ж драўляны конь, — узрадавана адказаў хлопчык. — У яго ёсць вочы, але ён не бачыць, ёсць ногі, але не ходзіць.

— Ты маеш рацыю, — згадзіліся госці, — але як ён можа скакаць вышэй будынка?

— Вельмі проста. Самы высокі будынак у нашым горадзе зусім скакаць не можа.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Эдыты з Бельскага павету змяшчаем песню

«KOZACZOK»

„Razkwitały jabłonie i grusze..."
Słowa pieśni głuszył armat huk,
gdy przed laty pieśń tę o Katiuszy
nosił żołnierz wśród wojennych dróg. /bis.

Żyła w sercach długi czas Katiusza —
symbol tęsknot do rodzinnych stron...
Do ataku żołnierz z nią wyruszał
i po trudach odpoczywał z nią.

Rozkwitają jabłonie i grusze —
w bój żołnierze już nie muszą iść
i z wojennej pieśni tej Katiusza
drugą młodość swą przeżywa dziś. /bis.

Świat przebiega w modnych pantofelkach,
nad Sekwaną w tańcu dziś się gnie.
W czyste niebo ufnie dzisiaj zerka
i po prostu z nami życiem cieszy się!

МАРА

— Ці здзейснілася якая-небудзь мара тваіго маленства?

— Так. Калі раней мяне падстрыгала мая маці, я жадаў, каб я быў лысы.

— *А чаму вам сын не дапаможа?*
— *Ён жа ў мяне такі слабенькі...*

ТЫСЯЧА ДРУГІ, АЎТАДАРОЖНЫ

Да тысяча і аднаго спосабу разбагацець, які раяць карманныя даведнікі, што выдаюцца на Захадзе, можна дадаць яшчэ адзін. Вынайшоў яго Жак Маспера, васемнаццацігадовы жыхар Тулузы. Заўважыўшы, што кожны ўікэнд на шашы пры ўездзе і выездзе ў горад узнікаюць аўтамабільныя пробкі, ён пачаў паведамляць вадзіцелям, як акружной дарогай хутчэй за ўсё дабрацца да горада. Кошт інфармацыі — 2 франкі з галавы.

ДЗЯДЗЬКА, БЕДНЫ ДЗЯДЗЬКА...

У час стачкі лонданскіх паштовых работнікаў на тэлеграфе прымалі толькі тэлеграмы, якія паведамлялі аб чыёй-небудзь смерці. Рантоўна колькасць такіх тэлеграм вельмі ўзрасла.

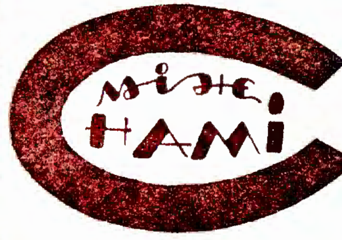
Прычына гэтай сумнай з'явы аказалася простай. Прадпрымальныя біржавыя дзялкі з Сіці перадавалі ўказанні сваім маклерам наступным чынам: «Дзядзька памёр, тэрмінова прадай Імперыэл Кэмікл»...

НЕБЯСПЕЧНЫ СПАРЫНГ

Спарынг — партнёр абісінскага баксёра Гумруна Калілі — леў. Праўда, ён зусім яшчэ юны, але баксёр так гаворыць пра яго здольнасці: «Баксіраваць з ім, безумоўна, больш небяспечна, чым з ценем. Калі я выпадкова пападу ў яго, ён становіцца вельмі небяспечным, тады патрэбна вока ды вока. Трэніроўкі з царом звяроў выпрацоўваюць у мяне добрую рэакцыю і адточваюць вока, а для баксёра гэта самае неабходнае».

РЫБАК РЫБАКА

Калі вашынгтонская паліцыя запыталася ў хатняга злодзея Росі, чаму ён аддае перавагу кватэрам, што знаходзяцца непадалёк ад яго дома, той адказаў: «У наш ненадзейны век нельга на доўгі час пакідаць сваю кватэру без нагляду».

Вельмі баюся, што жонка бачыць яго сны, а таму заўсёды накрываў галаву коўдрай.